Europos LIETUVIS

Nr. 7(598). 1960. II. 18 Londonas, 1960 metų, vasario mėn., 18 d. XIV metai

LAISVĖ IR TĖVYNĖ

Aš esu kiekvienam jo krašto pilietis, kuris gali apie save pasakyti; laisvė yra mano tėvynė.

Salvador de Madariaga

Žmogui, kaip kūrėjui, ieškančiam vertybių kūryboje savo buities įprasminimo, tėvynė yra ne vien jo siekiamųjų vertybių galiojimo horizontas, kurio ribose yra galimas jo įsiprasminimas, bet ji yra ir didžiausias jo kūrinys: ji apima ir žmogaus pakeičiamą gamtinę aplinką, kalbą, apsiėjimo būdą, bendruomeninio sugyvenimo formas, dvasinių ir giminystės ryšių tinklą ir kultūros kūrinių visų apraiškų gausą. Todėl tikra tėvynė, kaip buitinė, bet ne vien tik vietovinė sąvoka yra tik **laisva** tėvynė. Netekusi laisvės, ji netenka svarbiausios savo dalies — savitos žmogaus buities ir kūrybos galimybės.

Toli nuo tėviškės, išeivis, nors ir būdamas laisvas, jaučiasi svetur nesaugus ir ne tikras be jį globusios tėvynės aplinkos. Tėvynė, būdama ir gamtinės ir bendruomeninės aplinkos ir jausminis ir dvasinis junginys, susiformavęs per daugelio kartų istoriją, yra lyg jo prarasta buities įsiprasminimo dirva, kurioje jis, kaip savos tautos generacijų grandies viena dalis, būtų galėjęs savu „pasėlio grūdu", savu gyvenimo, darbo ir kūrybos įnašu įsijungti į jos istoriją ir prisidėti prie tos istorijos eigoje gimusių idealių siekimų ir vertybių realizavimo. „Tik dirbtinis žmogus", kaip sako Dolf Sternberger, „gali visur ant šios žemės būti namie". „Žmogus gali būti žmogumi tik tuomet, kai jis save pagrindžia gyvenimu tėvynėje", sako vokiečių filosofas O.F. Bolnow. Žmogui nepakanka laisvės; jis ilgisi tėvynės, kaip savo laisvės įprasminimo dirvos. „...ir nors žodis tėvynė mums jau seniai neturi siauros vietovinės prasmės, tačiau", sako Aurel von Juchen, „vistiek lieka kažkas tokio, kaip sielos ir dvasios klimatas, kurio mums būtinai reikia, kaip augalui reikia jam tinkančio klimato, kad jis galėtų augti". Todėl tėvynės ilgesys yra ilgesys to klimato, tos aplinkos ir sąlygų, kuriose žmogaus buitis galėtų plačiausiai išsiskleisti. Tėvynės ilgesys — tai ilgesys galimybės prasmingo gyvenimo, turint teisę laisvai galvoti, rinktis vertybes ir veikti pagal savo sąžinės apsisprendimą, dalyvaujant visuomeninio sugyvenimo formų kūrimo talkoje ir savo krašto ir tautos ateities kelio lėmime. Tokia prasme suvokta tėvynė nėra pastovi ir užtikrinta duotis. Ji yra tautos gyvenimo sunkus uždavinys. Kiekviena karta **kuria tėvynę** ir perteikia ją naujoms kartoms, kaip lengvai sudūžtantį trapų palikimą, kurį galima išlaikyti tik nuolatine atkūrimo pastanga. Jos likimas priklauso nuo visos tautos narių bendros sąveikos ir nuo pavienių narių įnašo. (Tai todėl tėvynė žlunga ne vien tik „išorinių" priešų puolama, bet dar dažniau nuo „saviškių" sąmonės nebudrumo, dvasinio nepaslankumo, siauro savanaudiškumo.).

Tėvynė, būdama tautos kūrybinio proceso laikinis rezultatas, kuriasi ir išnyksta istorijos eigoje ir niekada nėra nei užbaigta, nei užtikrinta. „...tėra tik nuolatos išliekanti įtampa, kurioje naujai laimėta, lengvai sudūžtanti tėvynė apgaubia mūsų betėviškumą" (O.F. Bolnow). Dažnu gi atveju tėvynė tėra tik idėja, kurios negalima realizuoti, kai stinga laisvės. Tik ten galima tėvynė, kur galima laisvė. Tėvynė žlunga ten, kur įsivyrauja prievarta, kur atsitveriama nuo pasaulio neperžengiamomis sienomis, kur jau nėra atviro horizonto į pasaulį. (Tai todėl klysta tie, kurie sutapatina tėvynę su gimtuoju kraštu, kaip ir anie, kurie vien dėl to, kad jie rašo arba kalba iš Kauno arba Vilniaus, jau tariasi esą „Tėvynės balsas"). Pavergtame krašte pati tėvynė yra emigrantė: ji emigruoja į „požemį", į pogrinžio tylą. Kaip idėja ji egzistuoja konspiracijoje prieš pavergėjus, ištikimybėje laisvos tautos dvasinėms tradicijoms ir laisvės ilgesyje. Tai čia, šioje ištikimybėje ir ilgesyje susitinka ir pavergtasis kraštas ir išeivija.

Ir tų, kurie tapo tremtiniais pasilikę gimtame krašte, ir išeivių akimis žiūrint, laisva tėvynė pasirodo esanti žmogaus buities prasmingo išsiskleidimo sąlyga. Abiejų rūpestis ir pastanga atkurti laisvą tėvynę yra iš tikrųjų rūpestis prasmingu žmogaus gyvenimu ir stengimasis suteikti žmogui prasmingos buities galimybę. Tokiu būdu kova už tėvynę ir jos laisvę yra kova už žmogų, už prasmingą žmogaus buitį.

Ši bendra kova kuria dvejopą jungtį: ne tik tarp išeivijos ir krašto, bet ir tarp kitų pavergtųjų tautų, nes visur, kur tik kovojama prieš priespaudą, kovojama už laisvę, ten kovojama už tėvynę jos universaline prasme. Ir visi, kurie kovoja už tėvynės laisvę, kovoja už žmogaus teises, teisę ir teisingumą, kuria pagrindus tos žmogaus dvasinės tėvynės, kuri siekia toliau, negu pavienių kraštų ribos: ji apima ir jungia visus šios kovos bendrininkus bendrąja siekimo kryptimi ir viltimi. Ir taip šia dvejopa prasme žmogus eina per pasaulį, kaip sėjikas per lauką: laisvos tėvynės mintis yra jo pasėlys, ir prasminga žmogaus buitis yra jo laukiamasis derlius. Laisvė pagrindžia tėvynę, tėvynė — žmogaus buitį. Tai todėl, nors ir kažin kaip įsigalėtų prievarta pasaulyje, žmogus nesiliaus kovoti už tėvynę ir laisvę. Juo didesnė yra dykuma, juo brangesnis yra oazės šaltinio vanduo ir medžio pavėsis. O žmogaus širdis neskaičiuoja dykumų ir nederlingų plotų, jai galioja tik tie kraštai, kur bręsta tėvynės derlius. Žmogaus širdžiai tėvynė liks visados didesnė už pasaulį, didesnė savo prasmės galia. **(A.G.)**

Lietuviai Sibire

VIS DAR TEBELAIKOMA LIETUVIŲ TREMTINIŲ SIBIRE

(Elta) Eltos Informacijų gautomis žiniomis dar ir šiuo metu įvairiose Sibiro ir Altajaus vietovėse tebelaikoma lietuvių tremtinių, iš Lietuvos ištremtų prieš dešimtį ir daugiau metų. Nors sovietai yra skelbę amnestijas, tačiau tos amnestijos, pasirodo, toli gražu palietė ne visus ištremtuosius. Gautomis žiniomis, kai kuriose Sibiro vietovėse lietuviai tremtiniai tebedirba prie miškų kirtimo, kur sunkiai bepakeliamus darbus bedirbdami tose vietovėse ankstesniais metais nemaža mirė lietuvių tremtinių, kiti tapo invalidais. Yra lietuvių tremtinių šeimų, priverstų dirbti vietos sovchozuose bei vadinamuose tarybiniuose ūkiuose. Pasirodo, kad sovchozuose dirbantieji anksčiau turėję teisę išsilaikyti vieną karvę. Chruščioviniais patvarkymais pastaruoju metu Sibiro sovchozuose dirbantiesiems uždrausta laikyti karvę. Tasai draudimas žymiai pasunkinęs Sibiro sovchozuose dirbančiųjų lietuvių tremtinių būklę.

Kitomis informacijomis tremtinių, pastaraisiais metais grįžusių į maskvinę priespaudą nešančią Lietuvą, būklė pavergtoje tėvynėje taip pat dažnais atvejais sunki. Pasitaiko, kad grįžusieji neranda savo namų arba tie namai būna apgyvendinti kitų. Vienur vietos administracinių reikalų tvarkytojai mažai rodo atžvalgumo į grįžusiuosius tremtinius arba tiesiog visiškai jais nesirūpina. Ypač palaužta sveikata grįžusieji tokiais atvejais priversti ieškotis pagalbos artimųjų, jei tokių turi, ar pažįstamų.

Tačiau taip pat pasitaiko atvejų, kad grįžusiems grąžinami nacionalizacijos nepaliesti gyvenamieji namai, o taip pat sudaromos sąlygos gauti vienokio ar kitokio darbo.

Nors pavergtosios Lietuvos komunistinėje spaudoje ir Vilniaus radijo pranešimuose pastaraisiais metais pateikiama duomenų apie žemės ūkio gaminių pagausėjimą, tačiau tasai pagausėjimas darbo neturinčių senelių bei gausias šeimas turinčių ir mažus atlyginimus gaunančių darbininkų nešildo. Dėl kainų aukštumo mažas atlyginimas nesudaro sąlygų tokiems žmonėms išbristi iš nesibaigiančių trūkumų. O žemus atlyginimus gaunančių darbininkų nemaža ir daug jų gana sunkiai verčiasi.

Taip pat gausu Lietuvoje elgetaujančių. Tai, galima sakyti, kasdieninis reiškinys. Elgetauja dirbti negalį seneliai. Nestinga elgetaujančių nepilnamečių vaikų. Tokie klausiami dažniausiai pasako, kad priversti elgetauti susirgus motinai ar kitam šeimos išlaikytojui. Žodžiu, padėtis Lietuvoje nėra tokia, kaip kad vaizduojama komunistinės propagandos.

MIN. PIRM. PAVADUOTOJAS A. PREIKŠAS ATLEISTAS

(E) Sausio 29 d. Aukšč. tarybos prezidiumas paskelbė, kad vienas seniausių Lietuvos komunistų vadų, min. pirm. pavaduotojas Kazys Preikšas atleistas iš pareigų. Jam paskirta pensija.

VARDAI LIETUVIŠKI — RAŠYBA RUSIŠKA

(E) Vilniaus radijas ir Lietuvos sovietinė spauda pakartotinai buvo pranešę, kad Danijoje pastatytas didžiulis žvejybos laivas „Julius Janonis". Taip pat neseniai pirmą kartą į Klaipėdą atplaukė lenkų stas tytas Dancige didžiulis jūros žvejybos laivas-bazė „Tarybų Lietuva". Kai dabar į Vakarus atėjo „Juliaus Janonio" laivo nuotrauka, aiškiai matosi, kad laivo pavadinimas — rusiškom, ne lietuviškom raidėm.

Kai dėl „Tarybų Lietuvos", tai paslaptį atidengė Dancigo lenkų dienraštis „Dziennik Baltycki". To laikraščio sausio 16 d. laidoje duota laivo nuotrauka ir aiškiai pažymėta, kad jo vardas yra „Sovietskaja Litva". Čia jau netik rašyba, bet ir pats laivo pavadinimas rusiški. Sovietų propagandos skelbtas vardas „Tarybų Lietuva" buvo tik blefas, skirtas užsienio lietuviams suklaidinti.

VERBUOJA „SAVANORIUS" Į KAZACHIJOS STEPES

(E) Lietuvos sovietinėje spaudoje pastaruoju metu pasirodė „Vyr. perkėlimo ir organizuoto darbininkų telkimo valdybos prie Lietuvos min. tarybos" skelbimas, kuriuo piliečiai (ypač šeimos) raginami registruotis persikėlimui į Kazachijos Semipalatinskio srities sovchozus ir telkiami darbininkai į Sovietų Sąjungos įmones. Registravimo biurai esą: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje. Be to, registruoja visų rajonų vykdomieji komitetai.

VAKARŲ ŽVILGSNIS Į SOVIETŲ KARINES PAJĖGAS

Baltijos pajūriu raketinės bazės

(E) Dar prieš Chruščiovui paskelbiant sovietinių karinių pajėgų perorganizavimo planą, praėjusių metų pabaigoje „NATO Letter" 12 numeryje paskelbė duomenų apie Sovietų Sąjungos karinį pajėgumą, kartu nurodydamas ir sovietinių karinių pajėgų išdėstymą.

NATO biuletenis nurodo, jog Sovietų Sąjungos karinių pajėgų perginklavimas atominiais ginklais buvo pradėtas pastarais siais metais.

75 proc. sovietinių pajėgų motorizuotos. Tankų sovietai turi apie 20.000.

Sovietų karinis laivynas, 1940 metais buvęs 600.000 tonažo, pastaruoju metu esąs 1.600.000 tonų (tuo tarpu JAV karinio laivyno tonažas siekiąs 4.000.000 tonų).

Povandeniniu laivais sovietai turi tarp 500-600. Jau pradėti statyti 3.000 tonų povandeniniai atominiai laivai.

Karinę aviaciją Sovietų Sąjungoje sudarą apie 20.000 lėktuvų su apie 700.000 aptarnaujamuoju personalu. Sovietų Sąjungos teritorijoje įrengta apie 1.000 modernių karinių aerodromų. Kariniai aerodromai taip pat įrengti ir satelitinėse šalyse.

Raketinių bazių tinklas išplėstas visoje Sovietų Sąjungoje, pradedant nuo „Tiuringijos ir Karpatų, ligi Vorkutos ir baigiant sovietų šiaurinėmis ir rytinėmis sritimis". Ypač platus raketinių bazių tinklas Baltijos pajūryje. Nuo Ladogos ežero ligi Karaliaučiaus įrengta (įskaitant ir R. Vokietiją) apie šimtas raketinių bazių.

Sovietų karinis laivynas Baltijos jūroje taip pat stiprus. Paryžiuje išeinančio laikraščio „East and West" duomenimis, Baltijos jūroje esą 130 sovietinių povandeninių laivų, 60 naikintojų, 7 kreiseriai, neskaitant apsauginio laivyno.

Pažymėtina, kad Vladivostoko srityje sovietų karinis laivynas mažesnis už esamąjį Baltijoje.

PER KLAIPĖDOS UOSTĄ SOVIETAI SUOMIAMS TIEKIA NAFTĄ

Pavergtosios Lietuvos spaudoj jau prieš porą metų pasirodė informacijų apie pasirengimus per Klaipėdą į laisvojo pasaulio šalis gabenti sovietinį benziną bei naftą. Tam reikalui buvo vykdoma didžiulių rezervuarų statyba ir nurodoma, jog „juodojo aukso" traukiniais gabenimas iš Totorijos bei Baku atsieinąs brangiau, negu naftą Klaipėdos uoste perpumpavus tiesiog į tanklaivius. Praėjusių metų vasarą buvo skelbiama, jog tuo tarpu į naftos rezervuarus Klaipėdoje nafta atgabenama traukiniais, tačiau ateityje „šimtus kilometrų ji atbėgs nutiestais naftotiekio vamzdžiais".

Pastaruoju metu suomių spaudoje pasirodė žinių apie sovietinės naftos į Suomiją patekimą per Klaipėdą. Ta pačia proga nurodoma suomių spaudoje, jog pirmieji sovietinės naftos transportai iš Klaipėdos Suomiją pasiekė traukiniais, tačiau naftotiekis į Klaipėdą jau esąs pravestas. O nafta jūros keliu galėsianti būti tiekiama maždaug po metų laiko. Dabar vykdomas uosto gilinimas, kad naftą būtų įmanoma tiekti didesniais tanklaiviais. Suomių spauda daro prielaidas, jog naftotiekio pravedimu ligi Klaipėdos uosto sovietai užsimoję naftą tiekti Skandinavijos šalims ir Vakarų Vokietijai.

Septynios DIENOS

STREIKAS SUSTABDYTAS DAR NEPRADĖTAS

D. Britaniją gąsdinęs geležinkelių streikas, kuris turėjo prasidėti vasario 15 d., atšauktas, profesinėms sąjungoms susitarus su vyriausybe. Vyriausybė prižadėjo pakelti darbininkams atlyginimus.

BRITŲ MUZIEJUS PRIPAŽINO SOVIETŲ MOKSLĄ

Britų Muziejus atidarė specialų slavų ir Rytų Europos periodikos kambarį - skaityklą.

Skyriuje yra apie 500 periodinių žurnalų, daugiausia sovietų ir R. Europos kraštų mokslo ir technologijos sričių.

RUBLIAI INDIJAI

Chruščiovas paskelbė, kad Sov. Sąjunga yra pasirašiusi su Indija paskolos ir kultūrinio bendradarbiavimo sutartį.

Indija gauna iš Sov. Sąjungos 135 mil. svarų paskolą fabrikams, elektros jėgainėms statyti ir mokslinio tyrimo darbams.

PRANCŪZIŠKA BOMBA

Afrikoje, Saharoje, prancūzai išsprogdino pirmąją savo atominę bombą (amerikiečių pirmoji sprogdinta prieš 15 metų, rusų — 10, britų — 7).

Ghanos vyriausybė paskelbė, kad ji per ima savo žinion visas prancūzų firmas ir neatiduos tol, kol nepaaiškės, kad nuo to bombos sprogdinimo nieko neatsitiko jos gyventojams.

EISENHOWERIO PĖDSAKAIS

Chruščiovas pradėjo kelionę po tuos Azijos kraštus, kuriuos neseniai aplankė Amerikos prezidentas Eisenhoweris. Indijoje jis jau buvo, o dabar važiuoja į Burmą, Indoneziją ir Afganistaną.

PAŽANGIŲJŲ IA ATSILIKUSIŲJŲ KRAŠTŲ MOKSLININKAI

Izraelio Weizmano Instituto vedėjas Eban šiam rudeniui organizuoja tarptautinę konferenciją, į kurią kviečia mokslininkus, ekonomistus ir politikus iš techniškai pažangių ir atsilikusių kraštų.

Arabų kraštai nekviečiami, o Rusija dar neatsakė, ar dalyvaus.

POVANDENINIAI LAIVAI PRIE ARGENTINOS

Argentinos prezidentas davė įsakymą užblokuoti povandeninį laivą (spėjama net, kad ten yra ne vienas, o du), kuris pasirodė jūroje apie 650 mylių nuo Buenos Aires.

Užsienių reikalų ministerijai duotas įsakymas tuojau nutraukti diplomatinius santykius su tuo kraštu, kurio bus tasai laivas (ar laivai).

PUOLA PABALTIEČIUS SOCIALDEMOKRATUS

(E) Kaip ok. Lietuvoje komunistų ideologas R. Šarmaitis piktai puolė Lietuvos socialdemokratų veikėjus užsienyje ir jų spaudą (Darbininkų Balsą), taip ir Latvijoje pastaruoju metu smarkiai puolė latvių žinomą socialdemokratų veikėją Br. Kalninš. Ir Latvijoje to uždavinio ėmėsi marksizmo - leninizmo instituto veikėjas, A. Gelfman, „Sovietskaja Latvija" laikraštyje plačiai nušviesdamas pabaltiečių socialdemokratų veiklą laisvajam pasaulyje.

RAKETOS NEGAUTOS

Raketos, kuriomis R. Vokietijos vyriausybė jau gąsdino Dr. Adenauerio vyriausybę ir kurios turėjo būti gautos iš Rusijos prieš porą savaičių, vis dar tebėra negautos.

DAR VIENA DRAUGIŠKUMO SUTARTIS

Chruščiovas ir Maskvoje viešįs Italijos prezidentas Gronchi pasirašė bendradarbiavimo sutartį kultūros, meno, mokslo, technologijos ir sporto srityse.

Tai reiškia pasikeitimą mokslo žmonėmis, studentais, žurnalistais, moksliniais ir technikos srities dokumentais ir turistais.

UŽDRAUSTA KOMUNISTŲ PARTIJA

Maroko apeliacinis teismas nutarė uždrausti komunistų partiją, nes ji yra priešinga muzulmonų religijai ir krašto konstitucinei monarchijai.

„LITERATURNAJA GAZIETA" IŠRADIMAS

Fizikas-matematikas M. Agrest paskelbė „Literaturnaja gazieta" laikraštyje straipsnį, kad biblijoje minimasis Sodomos ir Homoros žuvimas būsiąs įvykęs dėl atominio sprogimo, kurį įvykdė iš kitos planetos atkeliavę sutvėrimai. Gyventojai buvę įspėti išsikraustyti ir neatsigrįžti atgal, kad nematytų sprogimo. Lota nepaklausiusi.

AMERIKA SUSIRŪPINUSI PASLAPTIM

Amerikos senato komisija susirinko slaptoj posėdžio apsvarstyti tam, kad daugelis Amerikos karinių paslapčių išeina į viešumą.

Gen. štabo viršininkas gen. Twining, beto, pareiškė, kad dažnai padidinamas rusų karinis pajėgumas, o sumažinamas amerikiečių.

PASAULYJE

— V. Vokietijos vyriausybė nusistatė žiūrėti daugiau slaptumo gynybos dalykuose.

— Egiptas, stengdamasis labiau kontroliuoti ekonominį gyvenimą, suvalstybino 2 savo bankus.

— V. Vokietijos universitetuose ir technikos institutuose yra 150.000 studentų (kasmet daugėja po 2-3.000).

— Dr. Raab, Austrijos kancleris, pasitraukė iš savo partijos pirmininko pareigų.

— Į olimpinius žiemos žaidimus Kalifornijon neįsileidžiami R. Vokietijos laikraštininkai.

— Europoje daug kur nemaža prisnigta.

— D. Britanijos karalienė paskelbė, kad jos įpėdiniai ateityje nešios Mountbatten-Windsor pavardes.

— Suintersuotoms šalims nesutarus, Kipro salos nepriklausomybės paskelbimo klausimas vėl atidėtas.

— Mikojanas išgyrė Castro režimą Kuboje ir pažadėjo ginklų.

LEONŲ VAIKAI JAU ATSKRIDO IŠ LIETUVOS

Kaip praneša „Eltos Informacijų" Skandinavijos korespondentas, sausio 27 d. į Stockholmo aerodromą (pakeliui į JAV) atskrido Amerikos lietuvių Leonų vaikai Regina ir Tomas. Regina esanti laborantė (jai 20 metų). Abu kalba tik lietuviškai ir rusiškai. (E)

SOV. STATISTIKOS MELAS

(E) Lietuvoje veikianti Statistikos Valdyba kiekvienais metais skelbia metinius ir pusmetinius pramonės ir žemės ūkio gamybos duomenis. Jei anksčiau šios Statistikos Valdybos duomenys tebuvo išreiškiami procentais, tai pastaraisiais metais jau pradėti pateikti skaitmenys, kuriais turima tikslo išreikšti gamybos bei gamybos priemonių apimtį.

Tačiau minėtajai valdybai ir pradėjus operuoti gamybos apimtį nusakančiais skaitmenimis, pateikiamieji duomenys neatrodo tikslingi. Susidaro įspūdis, jog mėgstama pateikti kiek perdėtų skaičių. Minėtosios Statistikos Valdybos perdėtus duomenis liudija kad ir šis atvejis.

Vilniškėje „Tiesoje" 1957 m. 61 numeryje J. Laurinaitis, „ministerio pirmininko pavaduotojas", skelbė, kad tais metais „Karvių skaičius kolūkiuose per ūkinius metus numatoma padidinti 23.300 arba 14.2 proc.

1958 metų pradžioje Statistikos Valdyba paskelbė, kad 1957 metais Lietuvos kolchozuose karvių skaičius padidėjęs 15 proc., o sovchozuose 24 proc.

Kadangi 1956 metais buvo skelbiama Lietuvos kolchozuose buvus 163.700 ir sovchozuose 24.000 karvių, tad iš paskelbtųjų procentų buvo galima išvesti, jog 1957 metų pabaigoje kolchozuose turėjo būti 188.255 karvės, o sovchozuose 29.760, arba iš viso minėtuose ūkiuose 218.015 karvių.

Po metų laiko, tai yra 1959 metų pradžioje, ta pati Statistikos Valdyba skelbė, kad 1957 metų pradžioje „kolūkiuose ir tarybiniuose ūkiuose buvo 205.700 karvių" („Tiesa", 1959, Nr. 15). Šių duomenų paskelbimu sovietinė statistikos žinyba paneigė jos pačios skelbtuosius duomenis apie Lietuvos kolchozuose 1957 metais karvių skaičiaus padidėjimą 15 proc. ir sovchozuose 24 proc.

Prieštaraujančių duomenų paskelbia ir Sovietų Sąjungos Statistikos Valdyba prie ministerių tarybos. Pavyzdžiui, sovietinė statistikos valdyba praėjusiais metais skelbė, jog Sovietų Sąjungos visų rūšių ūkiuose 1958 m. buvę pagaminta 59.9 milijonai tonų pieno, o šiemet ta pati valdyba nurodo, jog 1958 metais „visų rūšių ūkiuose" buvę pagaminta 58.7 mil. tonų pieno (tai yra 1.2 mil. tonų mažiau, negu kad ta pati žinyba skelbė prieš metus).

Tie prieštaravimai atestuoja sovietuose statistinio darbo nerimtumą.

Akimirksnių Kronikos

RAŠO BRONYS RAILA

POKALBIS SU MASKVOS GAULEITERIU

Per keletą metų po karo mes jiems buvom mirę. Kažkaip dingę. Mūsų stačiai „nebuvo". Michailovo repatriacinės misijos laikraštėlis iš Berlyno kvietė vienus pabėgėlius grįžti namo, o kitus nepraustabur niškiausiai koliojo. Bet Lietuvos okupantų vietinėje spaudoje apie mus nė žodžio.

Po to oras ėmė keistis, ypač po Stalino mirties. Mes jiems vis dažniau ir dažniau pradėjom „atsirasti", — kaip atplaišos, naciai, fašistai, tautos išdavikai. Vakarų imperialistams parduoti į baisiausias vergijas, palūžę, nuskurdę, badaujantieji, elgetos ir paskutiniai suskiai... Bet kai Chruščiovas su Mikojanu sugalvojo iš pabėgėlių uždirbti ir leido siųsti maisto, drabužių ir kitų dovanų paketus į Lietuvą, visiems pasidarė visai aišku, kad mes nei mirę, nei tokie jau paskutiniai skurdžiai ir suskiai. Su paketais prasidėjo ir plati koresponden cija. Prasidėjo Lietuvos komunistinėje spaudoje ir straipsniai apie politinius pabėgėlius. Vis dažniau ėmė rodytis ir kai kurių mūsų pavardės.

Kai kurie iš mūsų irgi pradėjo, baisiai pavėluotai,, kalbėti apie reikalą daugiau bendradarbiauti su pavergtąja tauta. tikrųjų, tai vienaip, tai kitaip mes bendra darbiavom visą laiką, tik siūlytojai to gal nebuvo matę. Mes gyvenom „karingos koegzistencijos" laikotarpį. O dabar drauge su prezidentu Eisenhoweriu, matyt, norėtume pagilinti taikingą koegzistenciją...

* * *

Negalėčiau skųstis, kad mano pavardė Lietuvos spaudoje būtų buvusi visai reta. Pastaruoju laikotarpiu draugai vis dažniau prisimindavo, ir ačiū jiems už tai. Tik man nebūdavo noro diskusijoms. Kokia prasmė diskutuoti su plūdimais? Koks įdomumas turėti pokalbį su žmonėmis, kurie neturi sąlygų tiesiogiai pasiinformuoti apie mus, paskaityti mūsų spaudos ar knygų, o išplūsti mus tegali tik iš tų duomenų, kuriuos gauna iš agitpropo, policijos ar tik tiek, kiek apie mus ką išspausdina Amerikos komunistų spauda lietuvių kalba? Pagaliau mus plūsdavo vis kažkokie neaiškūs gaivalai, slapyvardininkai, žmoneliai be įtakos, labai jau neryškūs komunistinės santvarkos tarnai skalikai. Mes juk irgi turim savo išdidumą: ne kiekvienam eiliniam skalikui verta atsakyti.

Bet Antanas Sniečkus —tai jau kas kita. Draugas Antanas jau per eilę metų yra pats žymiausias ir įtakingiausias Lietuvos bolševikas. Vartojant dar daugeliui atsimenamą hitlerinio gauleiterio (apygardos vadovo) titulą, jis yra Maskvos paskirtas gauleiteris Lietuvai, kitaip sakant — Kremliaus reicho vyriausias komisaras mūsų tėvynei. Jis be klaidų, be nukrypimų ir aklai vykdo ir turi vykdyti Maskvos valią. Bet vis dėlto galėtume sutikti, kad nuo Lietuvos kompartijos centro komiteto pirmojo sekretoriaus šiek tiek priklauso, kaip, kokiu būdu, kokiais niuansais jis pritaikins ir įgyvendins mūsų tėvynėje Kremliaus įsakymus.

Antanas Sniečkus yra senas komunistas, išėjęs bolševikinę mokyklą, nuolat dirbęs tik Maskvai, visada buvęs pasiryžęs sunaikinti Lietuvos nepriklausomybę. Aiškus tautos išgama, aiškus Lietuvos laisvės priešas, vyriausias ir įtakingiausias Lietuvos okupanto gauleiteris. Su tokiu jau verta pasikalbėti, ir beveik maloniau. Ir tą pokalbio garbę pirmą sykį jis pats man sutekė. Paaiškėjo, kad jis atidžiai skaito Dirvą, jei ne pats, tai bent jo raštininkai ir padėjėjai. Ir cituoja mano straipsnio Dirvos ištraukas teisingai, be iškraipymų.

Esu patenkintas man parodytu respektu. Būčiau paskutinis kiaulė, jei nė nesukriuksėčiau ir už parodytą man garbę neatsilieč čiau savo pagerbimo komplimentais pirma jam Lietuvos kompartijos sekretoriui.

Mano buržuazinis ir feodalinis išsiauklėjimas to būtinai reikalauja.

* * *

A. Sniečkus būtų galėjęs ir daugiau mano straipsnių pacituoti, bet jis nekvailas: jis išsirinko tik tokius sakinius, kurie atrodė jo reikalui palankūs.

Kaip LNA jau pranešė, jis praėjusių metų paskutiniame Lietuvos kompartijos centro komiteto posėdyje citavo iš Dirvos kelis vienos mano kronikos sakinius, jų tarpe iškeltą klausimą: „Ar yra šiandien sąlygos ir aplinkybės, kurios komunistą lietuvį ar bet kurį kitą tautietį skatintų nusisukti nuo komunizmo, liautis tikėti jo tiesomis ir būsimos pergalės ateitimi, ar stačiai suabejoti šios naujosios sistemos laimėjimo neišvengiamumu?.." Ir Sniečkus džiaugėsi, jog aš buvau priverstas pripažinti, kad — „tokių sąlygų kaip tik stinga, o yra greičiau priešingai".

Anoji kronika buvo rašyta visai kitam reikalui, bet teisybė: esu „priverstas" pripažinti, kad tokią išvadą ir vėl galėčiau pakartoti. Mano kronikos mintis buvo lygiai tokia pat, kaip prieš karą W. Churchillis kartą išsireiškė apie Hitlerį. Esą, pasaulis, kada nors stebėsis ne Hitlerio išmintimi ir galybe, bet jo bendralaikių ir kitų valstybių vadovų kvailumu ir suglebimu. Tas pats pasakytina ir šiandien: pasaulis kada nors stebėsis ne leninizmo idėjų gajumu ir Chruščiovo vikrumu, bet jo bendralaikių vakariečių politikų naivumu ir „buržuaziniu" sukiužimu. Visa tai sudaro sąlygas, kad pasaulis lyg savaime vis daugiau komunistėja ir Kremliaus siekių žaidimo galimybės kasmet lengvėja.

Ir todėl tiesa, kad Lietuvoje turi sąlygų daugiau įsigalėti, anot Sniečkaus, „marksistinė leninė ideologija". Taip pat tiesa, kad lietuvis, kaip ir bet kuris kitas sovietų pajungtas žmogus, ypač po Vengrijos sukilimo pamokų, didžiųjų Vakarų valstybių laikysenos akivaizdoje negali kitaip jaustis ir būtų gal net nesąžininga iš jo norėti, kad jis rinktųsi per ankstyvą savižudybės kelią.

Bet ar tai parodo marksizmo-leninizmo mokslo stiprybę ir nenugalimumą?

* * *

Lietuvoje, kaip ir kitose satelitinėse Kremliaus reicho valstybėse, leninizmas, stalinizmas ir dabar chruščiovizmas rėmėsi ir tesiremia tik nuoga jėga. Jei čia nebeliktų sovietų policijos ir kariuomenės, tos tautos ir jų liaudis šią ideologiją perkelias dienas nušluotų. Aišku tas ir Sniečkui, ir nėra ko čia daug vaidinti. Ir kai jis savo prakalboje mane pavadino „lietuvių tautos priešu", tai čia yra tik jo paties ir Kremliaus nuomonė. Ar lietuvių tauta ma ne ir tūkstančius kitų, kurie nesutikome likti rusiškoje vergijoje, tikrai laiko tautos priešais, tai dar reikėtų patikrinti ir įrodyti jos pačios visai laisvu pasisakymu. Tegu Sniečkus išgauna Maskvoje leidimą tokiam tikrai laisvam pasisakymui, ir mes tuoj pamatytume, kas ką ir kuo laiko...

A. Snieškus tol galingas, kol rusų policijos ir kariuomenės apsaugoje jis mums ir savo pavaldiniams gali sakyti monologus. Bet norėčiau jį dar kiek paskatinti dialogui. Juk koks būtų pokalbis, jei tik vienas tekalba?

Toje prakalboje apie padėtį Lietuvoje jis dar pareiškė: „Marksizmas-leninizmas moko, kad nacionalistinės atgyvenos yra visų gajausios iš visų kapitalizmo atgyvenų". (Žodis „atgyvenos" yra nelabai kaip skambantis sovietinis naujadaras ir reiškia daugmaž senienos, tai, kas jau atgyventa).

* * *

Well, — šis tvirtinimas yra labai įdomus, nors neprisimenu, kaip tat aiškino ir ar iš viso taip aiškino Marksas. Bet jeigu taip, tai Sniečkus perša visai įdomią ir teisingą išvadą: — komunistinė Rusija dar nė žingsnio nepažengė toliau nuo feodalinio kapitalizmo!

Sniečkus, ir Paleckis, ir Žiugžda, ir Zimanas visada brutaliausiai reikalauja sunaikinti lietuviško nacionalizmo atgyvenas ir visada pasisako už rusiško nacionalizmo stiprinimą. Mūsų komunistai niekina Lietuvos praeitį ir ypač Nepriklausomybės laikotarpį, o Stalinas ir Rusijos komunistai didžiuojasi carais Jonu Žiauriuoju ir Petru, liaupsina imperialistinius generolus, kaip Kutuzovą ar Suvorovą. Rusų tauta ir jos nacionalizmas keliamas padangėn. Rusų kalba įvedama Lietuvoje, kompartijos ir vyriausybės posėdžiuose ji nuolat vartojama. Plakatai, gatvių vardai Vilniuje ir kitur ne tik lietuvių, bet ir rusų kalbomis. Rusų menas, muzika, baletas. Lietuvis iš tėvynės tremiamas į Sibirą ar kitas Rusijos vietas, o Lietuvoje įkurdinami rusai.

Ko jiems čia reikia? Lietuviai nenori kolonizuoti Maskvos, kodėl rusai kolonizuoja Vilnių, Klaipėdą, Mažąją Lietuvą? Kodėl Karaliaučiui, Įsručiui, Tilžei, Ragainei primesti rusiški pavadinimai?

Kodėl rusų nacionalizmas turi užgožt Lietuvą, kodėl jis nėra „atgyvena", o ti lietuviškas nacionalizmas privalo būti „atgyvena", „buržuazinė liekana", „kapitalizmas" ir „liaudies priešas"?

* * *

Tokių klausimų būtų tūkstančiai, bet pabaigai dar vienas.

Praėjusių metų lapkričio 6 d. Vilniaus „Tiesa" paskelbė įsakymą (Nr. 77), kur Spalio revoliucijos metinėms paminėti kariuomenės paradui vadovauti įsakoma pulkininkui B. Dzocijevui, artilerijos saliutą įvykdyti papulkininkui V. Nedorezovui, o bendrą vadovavimą atlikti papulkininkui V. Sidelnikovui. Įsakymą pasirašė Vilniaus įgulos viršininkas gvardijos pulkininkas L. Položencovas..

Ko tiems rusams čia reikia? Kodėl jie vadovauja kariuomenės įgulai, komanduoja, saliutuoja ir šaudo Lietuvos sostinėje? Ar nebėra lietuvių generolų ir pulkininkų, kurie savo tėvynės sostinėje vadovautų savo kariuomenei? Ar jie per prasti, ar geriau tinka rusų nacionalistai? Kodėl Lietuvos sostinės karines pajėgas užgožė tik rusai?

Jei skelbiama, kad daugiatautėje sovietų imperijoje yra tautų lygybė ir brolybė tai kodėl atsilyginimui atitinkamiems Maskvos paradams ir rusų sostinės Maskvos įgulai dar niekad nevadovavo lietuviai generolai ir pulkininkai?

Tad, draugas Sniečkau, mes galėtume tęsti pokalbį toliau apie „atgyvenas", ir jis būtų įdomus mums užsienyje ir gal įdomes nis tautiečiams tėvynėje. Kad būtų dialogas, prašyčiau pirmiau atsakyti į tuos klausimus ir sutriuškinti mane marksizmo-leninizmo pačiu priešakiniausiu mokslu. Gal būsiu suklydęs, o gal dar turėsiu kaiką daugiau paklausti ir pasakyti.

DIEVO ŽODŽIO GILUMAS

Kristaus mokslas kai kuriais atžvilgiais panašus į žvaigždėtą dangų. Kada žmogus pažvelgia į jį gryna, neapginkluota akimi, mato aukštą skliautą, nusagstytą šviesiais taškeliais, tarsi kibirkštimis, kurios skrenda iš didelės ugnies. Tačiau, kai apsiginkluoja paskutinių laikų išrastais prietaisais, kai per juos pažvelgia į dangaus šviesius taškelius, kai pradeda tyrinėti tų taškelių gausumą, jų didumą ir atstumą, tada tik pastebi tokius neišmatuojamus plotus, kad vaizduotė atsisako sekti paskui mintį, reikšdama savo nuovargį, o mintis, tarsi šventos baimės apimta, klupdo žiūrovą ir liepia atiduoti garbę Tam, kuris visa tai yra sukūręs ir valdo be nuovargio.

Panašiai yra su Kristaus mokslu. Kas pažvelgs į evangeliją neapginkluota, dargi nedora akimi, tam toji evangelija atrodys panašiai kaip laukiniam žmogui dangaus skliautas. Jis matys joje gražių, spindinčių palyginimų eilę, kurių netrūksta ir kitų nekrikščioniškų tikėjimų knygose, kurias jie laiko šventomis, ras pamokymų, kurie jam atrodys nepritaikomi šių laikų „apsišvietusiam" žmogui, bet jis nepamatys nei tų gelmių, nei tų plotų, kurie yra paslėpti po menkais žmogiškos kalbos pavidalais, nes amžinojo Tėvo Žodis, pagal Šv. Tomo Akviniečio pasakymą, pasidarė mažas, kad prilygtų mūsų mažumui, kurie per nuodėmę esame labai sumenkėję, tačiau nenumetė savo didybės, per kurią jis nori mums sugrąžinti prarastąją dangišką didybę.

Jeigu šis pasaulis, kuris yra tik Dievo Žodžio padarinys, užima žmogui tūkstančius metų laiko, eikvoja tūkstančių mokslininkų jėgas, kad išplėštų jam vieną kitą paslaptį, kuri jame glūdi, kiek tad laiko reikėtų paskirti, kiek jėgų išeikvoti, norint aprašyti patį Dievą, kurio negali apimti nė dangus ir išaiškinti tas paslaptis, kurios yra Dievuje, kurios visos liečia ir žmogų, nes žmogus yra sutvertas pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Jeigu visa tai būtų surašyta, tikrai visas pasaulis nesutalpintų knygų. Kristus mums patiekė sutrumpintą Dievo mokslą.

Kun. Dr. J. Vaitkevičius, MIC

Pamaldos

ECCLES: Pamaldos vasario 21 d., 12.15 v.
COVENTRY — vasario 21 d., 12 val., St. Elizabeth bažn., St. Elizabeth's Road.
BRADFORD — vasario 21 d., 12.30 val. 3 val. p.p. — Sutvirtinimo Sakr.
ROCHDALE — vasario 28 d., 11.30 val.

1000 DOL. PREMIJA

DR. VYDŪNO LITERATŪRINĖS PREMIJOS KONKURSO KOMISIJOS SPRENDIMAS

1959 m. gruodžio 5 d. Dr. Vydūno Literatūrinės Premijos Komisija turėjo posėdį literatūrinės premijos skyrimo reikalu. Komisijoje dalyvavo Dr. Nagys, M. Nauburas (raštu), J. Kardelis, V. Péteraitis ir A. Lymantas.

Maž. Lietuvos Bičiulių D-jos Centro Valdyba buvo Komisijai pateikusi tris gautus veikalus: du beletristinius ir vieną mokslinį veikalą. Komisijos nariai, susipažinę su gautais veikalais, balsų daugiuma rado reikalo jų nepremijuoti.

1000 dol. Dr. Vydūno Literatūrinės Premijos Konkurso pratęsimas

Maž. Lietuvos Bičiulių D-jos C. Valdyba Kanadoje savo posėdyje 1959 m. gruodžio 20 d. susipažino su Dr. Vydūno Lit. Premijos Juri Komisijos sprendimu. Kadangi Komisija nusprendė, kad gautieji veikalai nepremijuotini, C. V-ba nutarė Dr. Vydūno Literatūrinės Premijos skyrimą atidėti 2 metams, t.y. iki 1962 m. kovo 31 d.

Kviesdama ir prašydama rašytojus ir mokslininkus dalyvauti pratęstame konkurse, MLBD C. Valdyba Kanadoje skelbia šias naujai priimtąsias konkurso sąlygas:

1) Veikalas turi būti iš Mažosios Lietuvos gyvenimo, dabarties ar praeities, parašytas grožinės literatūros ar mokslo veikalo pobūdžio, netrumpesnis kaip 250 puslapių spausdintos knygos normalaus formato ir tinkamas versti į svetimas kalbas. Pageidaujami veikalai plačiau apžvelgia visos Maž. Lietuvos tam tikros srities laikotarpį.

2) Premijai galima siųsti ir mašinėle parašytus veikalus (3 egz.).

3) Premijuotini veikalai atsiunčiami iki 1962 m. kovo 31 d. šiuo adresu: A. Lymantas, 5260 - 10th Ave, Rsmt., Montreal, P.Q. Canada.

4) Neatsiųsti veikalai nebus svarstomi.

5) Jeigu iš atsiųstųjų konkursui veikalų neatsirastų premijuotino, konkursas nebus pratęsiamas.

6) Premija bus įteikta 1963 m. sausio 15 d., Montrealyje, minint 40 metų Maž. Lietuvos šiaurinės dalies įsijungimą į Nepriklausomos Lietuvos Respubliką.

Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Kanados Centro Valdyba

Nebijokite priešų, nes jie blogiausiu atveju gali tik nužudyti. Nebijokite savo draugų, nes jie blogiausiu atveju gali tik išduoti jus. Bijokitės abejingųjų, kurie nei nužudys, nei išduos, bet tiktai su kurių tyliu pritarimu vyksta žemėje žudymai ir klastingi išdavimai.

Bruno Jasienski

J. PAUKŠTELIS

Pabudimas

Išėjęs iš Šliažo, Valentas lėkė geležinkeliu kone tekinas — taip jam buvo smagu. Žvyras tik tiško po kojom. Po perkūnėliais — duos raščiuką... viskas bus sutvarkyta! (Jam atrodė, kad „viskas" jau beveik sutvarkyta). Ir tokios Morkuvienės— nebetampysite po gyslą! Ir visi! Palaukite! Tada, kaip Šliažas sako... Velniai, rupūžės — kitaip užgiedosite! Tada ir Buivė nebesivolios patvoryj kaip šunelis. Ir tėtušis, ir mama... Gana! O savo mokytojui parašys laišką... Iš širdies parašys! Brangusis mokytojau! Dėkui! Aš jūsų niekad neužmiršiu! Aš pasižadu! Aš išpildysiu... A!.. Man jūsų žodžiai šventi!.. Amžinai aš juos laikysiu širdyje!..

Lėkė, skrodė per palšas prietemas, galvą atmetęs, nesulaikomas. O vakaras toks... Galas žin!.. Toks... gera, miela... Tartum jaustų, tartum džiaugtųsi tyliai, kad jis... jau suprato, kas esąs, jau pasiryžo ir... Geros jam ir tos balzganos miglos, kylančios nuo upės. Norėtųsi būti prie jų arčiau, rankomis, veidu jų prisiliesti, paalsuoti. Ir tamsus miškas ten it mūras, it kokia užburta pilis, ir tie laukų platumai tokie tylūs, tartum miegantys. Ir Pasraujo lanka sapnuose nuskendusi... Bet labiausiai, gal vą atlaužęs, įsmigęs žiūrėjo į mirksinčią plazdančią žvaigždę ten, danguje. Vakarinė! Vakarais — vakarinė, žiemą, rytais, ji aušrinė žvaigždelė. Įsminga savo spindulių strėlėm į langą ir žadina keltis. Vos išėjęs pro priemenės durtis, ją ir pamatai rytuose liepsnojančią viršum auksinių žarų. Vakarais ji moja visus į patalą, mirkčioja, migdo...

Ir jam gera, kad ta žvaigždelė ten priešais. Gera, jauku, paslaptinga. Ir lekia jis... Tik štai jau ir kryžkelė — vienas kelias eina į sodžių, kitas į dvarą, trečias, keliukas, į kumetyną. Suretino žingsnius ir tuo pat metu pamatė iš sutemų, nuo kumetyno pusės, beišnyrant neaukštą vyriškio figūrą.

Motiejus!

— A-a, tu, — bosu užšnekino jį Motiejus. — Kur taip vėlai kudašių nešioji?

Pakišo ranką.

— Stotyj buvau.

— Hm.

— Kur pats?

— Aš čia... su reikaliukais. Tai ką — girdėjau — atsibodo Morkuvienės poteriai — che-che-che?

— Tai jau.

— Gaila, nežinojau... Prieš savaitę mūsų plytinėj porą naujų darbininkų priėmė. Būčiau rekomendavęs. Ką dabar manai daryti?

— Pažiūrėsiu.

— Ech, vyre! Geriau su velniais neobuoliauti, jei nenori palikti be obuolių ir be terbos.

Valentas sumišo.

— O kaip pats?

— Aš? —žibtelėjo dantimis. —Kaip matai. — Ir, nelaukęs, kad dar ką klaustų, ištiesė delną.— Neturiu laiko.

Ir nusiyrė per sutemas katras sau.

Kitą dieną pas Valentą atėjo Ignas. Žvalus, linksmas, iš po kepurės plaukų kuokštas.

— Buvau pas senukus. Raukosi, kad išėjau. Girdi — iš tų šiaudų nebus grūdu. Bet aš nenusigąstu. Pakasiu griovius, o rudenį man į kariuomenę.

Su išpūstomis galife sukinosi, nuolat spiaudė, kepurę ant pakaušio maukė: po šimts karabinų! Užtenką tos peklos. Ir ką čia užtarnausiąs? Buržujams dvarus, o sau špygą!.. Juzis jau išėjęs. Ką gi — ar jis kalės vaikas, klausytis senės litanijos? Kaip medinė piela, kad ji pasiustų. Tai bul vienės per daug suvalgęs, tai kelnių jam nespėjanti lopyti — reikią, girdi, iš šuns odos pasiūti, tai į vakaruškas per dažnai lakstąs, į bažnyčią tingis... Balzebubas — ne senė! Dabar gana ko muilino akis. Nebemuilins! Dabar visi protingesni būsime!

Pagaliau Ignas bloškė penkiolika litų ant stalo.

— Še... padaryk alaus ir mano daliai. Kad išleistuvės, tai išleistuvės! Dar vieną kitą mergiotę pasikviesime, padėsime į padą.

Ignui vos išėjus, atšniokštė Juzis.

— Aš jau pas mamą, — išsiviepė; paskui atkišo delne suglamžytus penkis litus. — Še — ir aš prisidedu. — Ir lyg kalta mina žiūrėjo į Valentą.

Vakare berniokai ėjo maudytis. Jie užsipuolė Adolį, kad šis nesilaiko jų kompanijos — nevažiuoja kartu.

— Tai kas — tu ne draugas?

— Gaila mamos palikti?

— Ne — jis, mat, užkuriom pasirengęs... nori buržujum pasidaryti.

— Ištiesti buržujų!

Ignas griebė Adoliui iš užpakalio. Bet šis pasipurtė, ir Ignas nukrito.

— O ką jūs manot? — juokavo Adolis. — Paimu su valaku, ir jūs man nė artyn. Jei gerai — pasigailėsiu, pasamdysiu kurį už vaikėzą, o jei ne — tai nė to nebus. Žinote, kad aš juokų nemėgstu.

Berniokai šėlo, stumdėsi, „buržujų" ištiesti mėgino. Bet štai ir upė. Sutankino žingsnius. Nuėję greitai numetė drabužius pakrantėje ir pūksterėjo vienas po kito į vandenį. Čia pūškavo, dūkė, galvomis ėjo. Duburys tik kilojosi, siūbavo, vilnys daužėsi į krantus. Siūbavo ir saulėlydžiai duburyj, ir žvaigždės, ir vandens lelijos. Išgąsdinta laukinė antis sukrykštė ir nuspurdėjo, nusimušė kažkur pakraščiu.

Pirmas sušalo Ignas — mat, liesiausias. Išlėkė iš vandens ir, dantis kalendamas, greitai ėmė rengtis. Paskui jį ir kiti.

Apsirengė, palipo ant kranto. Valentas sustojo, pasižiūrėjo į blizgantį upės sidabrą, į saulėlydžius, į vandens lelijas, kurios taip tyliai miegti.

— Nebeilgai, broliukai! Išvažiuosime, paliksime! O vis dėlto gaila...

Apsiblausė ir Ignas — jo dantys vis tebesikaleno. Jis nesurado žodžių savo nuotaikai išreikšti.

— Kad nereikėtų kitur laimės ieškoti, — tęsė Valentas. — Šunys žino! ...Mylėtum mergaitę, kuri patinka, ją vestum, gyventum... Kokio čia bieso — bagoti, biedni! Jų nebūtų — tai ir tos peklos nebūtų, ir!..

— Žinoma! — pagaliau atsiliepė Ignas.

— Srauja, medžiai, laukai, — toliau tęsė Valentas. — Argi ne gaila?

Ir Igną prislėgė melancholija.

— Tėvynė, kalbėjo jis. —Juk čia esame gimę — po šimts velnių-ų!.. Ir palik. —Atsiduso.

Valentas į dangų pasižiūrėjo:

— Juk kitur ir žvaigždės atrodo kitaip, ir Grįžulo ratai, ir sietynas.

— O ką, ar nori, kad atrodytų kaip namie? Kitoks kraštas, kitokios ir žvaigždės.

Adolis, baigęs apsivilkti, tarė:

— Ko čia, vyrai, per daug nusiminti? Geriau padainuokime paskutinį kartą.

Juzis, kaip ir visada, tuoj išsitempė, koją priekin įspyrė ir pradėjo.

— „Jau saulutė le-e-idžias, arti va-akarė-lis".

Aukštas, plonas Juzio balsas — kaip klarnetas — ėjo net pasikratydamas. Adolis ir Valentas, krūtines išvertę, bosais jį užtrenkė:

— „...Uždengė šviesu-u-umą tamsus deebesė-ėlis.

Sutūpė paukšte-e-eliai ant medžių šake-elių.

Sugulė žvėre-e-eliai už aukštų kalnelių".

Daina siūbavo per sutemusias tolumas. Ją išgirdus, visa, rodos, labiau nutilo, palinko ir klausėsi.

Berniokų dainos klausėsi ir Rožytė, kam bariuko langą prasidariusi. Klausėsi, visa priekin pasvirusi, net prasižiojusi — stengėsi išskirti balsą, kuris jai toks gražus, toks tartum į patį dangų kelią — Valento balsą. O kai daina nutilo — Valento balsas nutilo, Rožytė drebančia ranka uždarė langą, susiėmė galvą, įsiknerpė į pagalvį ir pravirko.

Grįžęs Valentas dar nėjo gulti — dar atsisėdo pašalėje ant lenčiukės. Ir jam šiandien buvo kažko liūdna, kažko gaila.

(Bus daugiau)

LIETUVOJ SU PARTIZANAIS

5.

1953 m. vasarą Siegfriedas pašaukiamas pas naująjį savo štabo viršininką. Jis gauną įsakymą su keletu kitų patikimų žmonių važiuoti į Kareliją ir iš ten palydėti vieną ryšininką.

Rytui švintant, dar prieš 4 valandą, Siegfriedas išvažiuoja. Jo mažas ūkiškas vežimėlis sekančiame kaime įsijungia į didelę ūkininkų vežimų koloną, kurie važiuoja į turgų į Viseus (Veisėjus?). Jis turi gerai padirbtą svetimą pasą, bet po gana ilgo laiko jis neturi jokio ginklo. Jis galėjo būti pavojingas tokiame ilgame kelyje geležinkeliu, kur yra tiek daug kontrolių.

Jau už 10 km stovi 5 vyrų NKVD patrulis. Lauke kairėje ir dešinėje matyti daug kareivių, kurie, išsiskleidę į grandinę, slenka miško link. Nauja partizanų medžioklė prasidėjusi.

Drebančia širdimi paduoda šis vokietis-partizanas rusų puskarininkiui savo suklastotąjį pasą.

Rusas atsidėjęs patikrina dokumentus ir paduoda atgal. Po to pažvelgia į vieną kortelę... „Gal tu pažįsti Siegfriedą Wittkę?".

Siegfriedas papurto galvą.

— Bet jeigu tu iš tikrųjų miške gyveni, tai turėjai ką nors girdėti apie šį vokietį? — klausia tas rusas toliau.

Jaunuolis pajunta keistą jausmą krūtinėje. Tačiau jis tik patrauko pečiais.

— Girdėti girdėjau apie jį, bet kur jis pasislėpęs...

Rankos mostelėjimu rusas leidžia jam važiuoti toliau. Tačiau nenuvažiavus nė 50 m, užpakalyje pasigirsta šūviai, suburzgia motorai. Taip pat ir sekančiame vežime važiuojąs vežikas paklausiamas, ar nepažįstąs šio vokiečio. Jis parodo į priekį ir sako: „Juk ten jis važiuoja".

Siegfriedas Wittke iškelia rankas ir pasiduoda. Po stipria sargyba jis nuvaromas į Viseus.

Byla prieš šį vokiečių jaunuolį, kuris būdamas 11 metų, išvarytas iš savo tėvynės, prasideda 1954 m. liepos mėn. Vilniuje vidaus reikalų ministerijoje. Byla vyksta be prokuroro, be gynėjo, be liudininkų. Kaltinamasis surakintomis rankomis stoja prieš karinius teisėjus. Teisėjas pažvelgia į jį ir taria: „Dvidešimt penki metai", ir byla baigta.

Siegfriedas Wittke greit dar neišvežamas į Sibirą. Jis lieka Vilniaus kalėjime. Po savaitės pristatomas vienam rusų generolui-majorui. „Saugumo organai gavo nau jos kaltinamosios medžiagos prieš jus. Jūs esate demaskuotas kaip žmogžudys ir sabotažininkas", išdrožia generolas. „Ar jūs dabar esate pasiruošęs visą savo kaltę prisipažinti?"

Wittkės rankos šlapios, kaktą išmuša prakaitas. Tačiau jis tvirtai sako: „Aš nesu nei žmogžudys, nei sabotažininkas".

Visą valandą generolas bando priversti šį vokietuką prisipažinti. Tačiau tai jam nepavyksta. Tik dabar tas jau 18 metų jaunuolis sužino, kodėl generolas taip suinteresuotas jo prisipažinimu. „Remiantis vienu nauju įsakymu iš Maskvos, jūs, kaip jaunuolis, negalite būti baudžiamas kaip suaugęs", sako karininkas paniurusiai. „Jūsų byla turi būti dar kartą peržiūrėta ir kito teismo".

Ir šį teismą sudaro vienas vienintelis teisėjas. Tačiau jis yra pasikvietęs liudininkus, kurie turi įrodyti, kad Siegfriedas tikrai yra buvęs aktyvus partizanas, kad jis turėjo ginklą ir bandė įvykdyti žmogžudystę. Teisėjo tikslas yra tie 25 metai Sibiro. Bet liudininkai Siegfriede neatpažįsta to partizano, kurį jie yra apkaltinę.

— Septyneri metai priverčiamųjų darbų, — sako supykęs teisėjas.

Tuojau paskelbus sprendimą Siegfriedas sunkvežimiu nuvežamas į geležinkelio stotį. Čia į kiekvieną prekinį vagoną suvaroma po 90 kalinių. Taip ir prasideda savaitės laiko tęsusis kelionė į rytus. Urale visi kaliniai išlaipinami, lieka tik Siegfriedas. Jis su 2 sargybiniais važiuoja toliau į rytus. Vienoje visiškai apleistoje geležinkelio stotyje Siegfriedas persodinamas į sunkvežimį, kuris jį nuveža į Timšos lagerį, apie 280 km nuo geležinkelio stoties.

Lageryje Siegfriedas priskiriamas prie 24 vyrų miško kirtėjų brigados. Maistą sudaro: lėkštė kruopų ir 500 gramų šlapios, limpančios duonos visai dienai. Su didele energija Siegfriedas pradea mokytis vokiečių kalbos, kurią jis jau beveik visiškai yra užmiršęs. Mokytis jam padeda čia esantieji trys iš Rytprūsių kilę buvę kariai. Siegfriedas turi ne tik kalbos, bet ir rašto mokytis, nes jis buvo vos III-me skyriuje, kai papuolė į nutykingus pokario sūkurius.

1955 m. gale tie vokiečiai, kurie čia dirbo priverstinuosius darbus, paleidžiami namo. Tik Siegfriedas Wittke lieka. Jis prisistato lagerio komendantui ir protestuoja dėl jo užlaikymo.

— Tu lieki čia dėl to, kad esi be pilietybės, — paaiškina jam rusas. — Tu esi kilęs iš rusiškos Rytprūsių dalies ir dėl to tu daugiau nesi vokietis.

— Bet kai kurie atleistieji belaisviai yra irgi iš Rytprūsių kilę.

— Iš lenkiškos dalies, —aiškina jam komendantas. — Tarp kitko yra ir politinis pagrindas, dėl kurio tu negali būti atleistas. Tu veikei kartu su partizanais.

Didelis nusiminimas apima jaunuolį. Po kelių savaičių jis su keletu kitų užsiniečių po 2 dienų kelionės pristatomas į geležinkelio stotį. Savaitę yra jų vagonas kelionėje. Jų kelionė baigiasi nedidelėje stotyje Maskva - Taškentas ruože. Čia kaliniai persodinami į sunkvežimius ir nuvežami į Potmos apylinkę, kurioje yra mažiausiai bent 20 lagerių su daugeliu tūkstančių kalinių.

— Čia kiekvienas gali badauti, šalti ir mirti kaip jis nori, — paaiškina naujai atvykusiems senesnieji kaliniai.

Šiame lageryje Siegfriedas randa ir keletą vokiečių. Tris metus išbūna jis Potmoje. Čia jis susilaukia ir linksmiausios naujienos savo gyvenime. 1956 m. gegužės 4 d. šis dabar jau 21 metų jaunuolis pirmą kartą savo gyvenime gauna laišką. Laiškas yra nuo mamos, kurią jis laikė jau seniai žuvusia kur nors Sibiro platybėse.

Tėvas, motina ir visi broliai gyvena Wannweil prie Reutlingen. Martynas Margies, vienas Siegfriedo draugų iš Timšos lagerio, suieškojo ten jo artimuosius.

— Tik tavo brolis Ernstas dabar dar nežinia kur yra, — rašo jam mama. — Kai mes Lietuvoje elgetavome duonos, rusai pagavo jį ir, kaip ir tave, nusivarė karvių ganyti. Nuo to laiko mes visiškai nieko apie jį nesame girdėję. Bet mes nepameta me vilties, kad ir jis kada nors sugrįš.

Dabar Siegfriedas pagaliau turi tikslą, jis deda visas pastangas pasiekti namus. Pirmiausiai jis parašo motinai ir prašo, kad ji prisiųstų jam vokiečių pilietybės dokumentus. Jis nori įrodyti, kad jis nėra be pilietybės. Jau po kelių savaičių Siegfriedas gauna juos ir įteikia lagerio komendantui pulkininkui Berikow, reikalaudamas paleisti.

— Maskva nutars! — sako pulkininkas lakoniškai. Praeina 2 su puse metų, kol i Maskvos ateina nutarimas. Per tą laiką visi vokiečiai iš lagerio paleidžiami, lieka tik Siegfriedas.

— Kol mes gausime iš Maskvos nutarimą, tu mums esi be pilietybės, — atsako jam. — O Maskva į mūsų klausimą dar nieko neatsakė.

Šis tėvynės pasiilgęs vokietis stumdomas apylinkėje iš vieno lagerio į kitą. Galų gale jis paliekamas lageryje Nr. 14, vienas vokietis tarp tūkstančių rusų krimi nalinių nusikaltėlių...

1958 m. pradžioje Siegfriedas Wittke galų gale susisiekia su Vokietijos pasiuntiny be Maskvoje. Jis sužino, kad yra pasiuntinybėje užregistruotas ir kad pasiuntinybė deda pastangų, jog jis būtų paleistas. Tuoj po to ateina jam 350 rublių. Ir vėl mėnesius laiko jis nieko negirdi.

1958 m. lapkričio 11 d. Siegfriedui baigiasi bausmė. Bet tik lapkričio 28 sugrįžta dokumentai iš Maskvos. „Tu gali važiuoti į Vokietiją", sako lagerio komendantas.

Siegfriedas Wittke apgyvendinamas mažame namelyje prie Maskvos. Bet tik 1959 m. sausio pradžioje rusai leidžia jį į savo sostinę. Užsienių reikalų ministerijoje jis susitinka su 2 vokiečių pasiuntinybės atstovais.

— Užtruks dar 2 mėn., kol mes išreikalausime tranzitines vizas pervažiuoti per Lenkiją ir DDR, — paaiškina rusai vokiečių diplomatams.

Nusiminęs žvelgia Siegfriedas į savo krašto žmones. Dar 2 mėnesiai.

— Jeigu ponas Wittke skrenda lėktuvu, tada jam nereikalingos tranzitinės vizos, — sako ponas Bock iš vokiečių pasiuntinybės. — Turite ką nors prieš?

— Jeigu jūs kelionę lėktuvu apmokate, neturime nieko prieš!

Taip ir atvyksta Siegfriedas Wittke per nepilnas 3 valandas iš Maskvos į Kopenhagą.

Naujoje jo tėvų tėviškėje, Wannweil prie Reutlingen, jį pasitinka ir pasveikina tūkstančiai žmonių. Motina bučiuoja, tėvas ir 10 jo brolių bei seserų apkabina jį. Siegfriedas Wittke vėl yra namuose...

(Pabaiga)

Saharoje dirbti ir gyventi, kurtis reikalinga vandens. Sahara didelė, keturis kartus didesnė už Prancūziją. Gal ir ten bus galima veisti vynuogynus, statyti miestus, apgyvendinti žmones. Taip, bus galima, kai bus pradėti naudoti požeminiai vandens rezervuarai.

Visų tų turtų gera širdim negali palikti Prancūzija. Dėl to gen. de Gaulle yra pasakęs, kad Prancūzija nepasitrauks iš Saharos jokia kaina net ir tuo atveju, jei Alžyro klausimą reikėtų išspręsti nepalankia prancūzams prasme. Čia yra Prancūzijos ateitis, ir taip į šį reikalą žiūri sąmoningi prancūzai ir Prancūzijos vyriausybė.

Ne savo ypač gerą širdį rodydama, bet realistiškai galvodama apie Saharos turtus Prancūzijos vyriausybė yra pažadėjusi Alžyro arabams ypač šviesią ateitį. Ji siūlo Alžyrui susilieti su Prancūzija. Vien tai jau leistų daugybei alžyriečių gauti Prancūzijos fabrikuose darbo, o jų besimokantiems vaikams naudotis prancūziškomis mokyklomis ir universitetais. Gen. de Gaulle pasiūlė savo planą: duoti po 500 milijonų dolerių kasmet pakelti gyvenimo lygiui, parūpinti bent 400.000 žmonių naujo darbo, milijoną žmonių aprūpinti butais, dviems trečdaliams alžyriečių vaikų pristeigti mokyklų, padalyti 610.000 akrų tinkamos ūkininkauti žemės tarp tų, kurie šiandien teturi ant savęs tik gniužulą skudurų.

SAVOTIŠKAI PAMINĖJO K. JAKUBĖNĄ

Sausio 8 dieną Vilniaus radijas paminėjo, kad tą dieną suėjo 10 metų nuo poeto Kazio Jakubėno mirties. Paminėjo, kad K. Jakubėnas 1928 metais baigė Biržų gimnaziją, atvyko į Kauną, kad 1929 metais buvo išleistas jo eilėraščių rinkinys „Giedanti žemė" ir kad jis „apdainavo darbo žmonių vargus žiaurioje buržuazijos priespaudoje bei šaukė į kovą prieš išnaudotojus". Bet nė žodžio, kas atsitiko su Jakubėnu „pražydus Lietuvoj laimingiems laikams"... Ir nė žodžio apie tai, kokiose aplinkybėse jis mirė. (K. Jakubėnas tikrai buvo revoliucionieriškas poetas, bet valdžioj atsidūrusiems bolševikams jis nebepatiko, ir jie pasirūpino Jakubėną „sutvarkyti"; tenai jam ir nebepavyko sulaukti postalininio „atodrėkio"). (LNA)

Dideli vargai - dideli turtai

KĄ REIŠKIA ALŽYRAS PRANCŪZIJAI

Prancūzija padarė Alžyrą tokį, koks jis šiandien yra. Į Alžyro ekonominį atkutimą ji kasmet sukiša ne mažiau kaip po 600 milijonų dolerių. Jau ketvirta prancūzų karta ten darbuojasi, stato miestus, užveda vynuogynus, ir prancūzui Alžyras maždaug tas pat, kas ir Prancūzija, tik nuo kilmės krašto atskirtas Viduržemio jūros. Dėl to prancūzas didžiuodamasis ir sako: kas iš Alžyro būtų buvę be mūsų — tiktai smėlio plotai!

Tokie smėlio plotai ir buvo, kai 1830 m. prancūzai nukariavo jį. Akstiną užimti Alžyrą davė tai, kad ten prisilaikė plėšikai — jūrų piratai, kurie užpuldavo Viduržemio jūra plaukiančius laivus, apiplėšdavo juos, o laivuose surastus baltuosius parduodavo vergais pietinėms negrų giminėms. Į Alžyrą už vergą buvo parduotas ir garsusis ispanų rašytojas Servantes, „Don Kichoto" autorius.

Kai prancūzai užėmė visą Afrikos pakraščio ruožą nuo Tanžyro iki Tuniso, Vakarų Europa džiaugėsi. Pamažu iškilo puikūs uostai — Oranas ir Alžyras. 1875-82 metais Alžyras buvo įjungtas į Prancūziją, padarytas jos dalim. Tai buvo metai, nuo kurių Alžyras pradėjo klestėti. Todėl dabar visiškai suprantamas ten gyvenančių prancūzų nenoras atiduoti savo sunkaus darbo vaisius čiabuviams arabams, bet šiandien jau yra dvidešimtasis amžius ir labai daug sveria dauguma. O arabų Alžyre dauguma.

Bet Prancūzijai svarbu ne vien tik tasai milijonas savųjų su jų vynuogynais ir gerai dirbamąja žeme. Perkėlus prancūzus atgal į tėvynę, kaip dalis jų buvo perkelti iš Tuniso ir Maroko, arabams atiduotųjų miestų, uostų ir vynuogynų žaizda pamažu užgytų. Reikia atsiminti, kad kelerių metų karas su arabų sukilėliais yra pareikalavęs iš Prancūzijos ir daug aukų ir gausybės pinigų. Pusė bėdos dar būtų ir tai, jei šalia Viduržemio jūros įsikurtų gal prieš vakariečius nusiteikusi arabų valstybė ir Šaurės Atlanto pakto kariniai laivai nebegalėtų laisvai judėti. Yra visai kitos priežastys, kurios verčia Prancūziją ieškoti tokios išeities, kuri leistų jai pasilikti Alžyre. O tai yra didžiuliai turtai, kuriuos Prancūzija pradeda sunkti iš Alžyro Sahoros. Tie tušti plotai žada Prancūzijai gerovę. Sakome „žada", nes tie turtai yra dar neseniai aptikti, ir tik dabar ruošiamasi juos paimti ar imama dar nevisu galimu mastu.

Ten yra apie 3 milijardai tonų geležies, tik ją reikia dar paimti. Ten yra apie milijonas tonų mangano, didžiulės vario atsargos (vario kasykla Mauritanijoje greitai duos per metus po 60.000 tonų).

Natūralių dujų atsargų yra apie 30.000 milijardų kubinių metrų, ir tų atsargų užtektų Prancūzijai 25 metams. Dabar jau planuojama nutiesti vamzdžius į Alžyro pajūrį, paskui Viduržemio jūros dugnu į Ispaniją, o per ją į Prancūziją.

Tik prie Hassi Messaoud ir Edjele esama apie milijardas tonų alyvos atsargų. Kitais metais bus dar nutiesta dveji vamzdžiai, kuriais Prancūziją pasieks kas metai po 14 mil. tonų alyvos. Prancūzijai kas met reikia dvigubai tiek alyvos, dėl to apie spalio mėn. per Tunisą bus baigtas tiesti dar vienas vamzdis, ir tada jau apie 1965 metus Prancūziją pasieks apie 50 milijonų tonų alyvos.

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau —
Širdį ver kaip yla:
Numylėtoj mano vietoj
Gyvena barzdyla.

A. Vienažindys

ATOKIAU NUO VIEŠKELIO

Buvau aš kadaise kolūkietis. Bet, pasakysiu, apsirikau, balandėliai, oi apsirikau. Ne mano užmojams kolūkis — apsisukti nėra kur. Tvarka kokia keista: kiek sukrapštei savo penkiais nagais, tiek ir gauni. Ne, galvoju, nesuviliosite jūs manęs darbadieniais, jeigu aš sugebu lengviau be prakaito lašo ne tik sotus būti, bet ir kišenę visada pūpsančią turėti. Taigi nusispioviau ir, palikęs kolūkyje savo senius, pradėjau ieškoti geresnės sietuvėlės, kad be vargelio, vandenėlį padrumstydamas, galėčiau plaukioti. Juodo ir balto mačiau, šilto ir šalto jaučiau, kol įsirausiau Šilutės kelių eksploatavimo ruože. Būtų nuodėmė meluoti: šilta tai buvo vietelė. Ir šienelio užtektinai paplentėse, ir dirvelių ik valiai. Bet, teisybę pasakius, ši vietelė man buvo sekloka. Blogiausia, kad viskas prie kelio. Pavyduoliai mato, niršta, urzgia. Pagaliau įsidrąsinę ir spausti pradėjo.

Bet, ačiū dievui, neilgai. Įsisteigė nauja — Žemaičių Naumiesčio — girininkija, ir mūsų apylinkės mielaširdiškai globoti pasiėmė Šilutės miškų ūkis. Ir šit, balandėliai mano, pasidžiaukite kartu: aš tapau Makių eiguvos eiguliu. Suradau duburį atokiau nuo vieškelio. Man nė komunizmo nebereikia. Aš čia, Žemaičių Naumiesčio girininkijoje, suradau rojų!

Kai kas, matau, labai nustebote. Koks čia rojus, nusivylę galvojate jūs, su trejetu šimtinių mėnesinės algelės! Išduosiu paslaptį: man tas algalapis tik dėl akių. Čia aš suradau būdą, kaip ūkininkauti nebūdamas buože. Ir patogu ir saugu, toli nuo kelio ir piktų akių. Dabar turiu 2 arklius, 4 karves, 4 veršius, 7 avis, 10 kiaulių, daugybę visokiausių paukščių — ir tegu pabando kas prikibti! Prašau, tikrinkit — tvartuose tvarka, kaip sakoma. Ė-ė, reikia turėti daug giminių ir bičiulių, reikia žinoti, kur ką išdalinti. Juokas paėmė, kai anądien kažkoks korespondentas bandė prikibti prie trijų tvarte esančių karvių. Veltui! Nusenusią motiną juk turiu, ir kodėl jai pusės gyvulių neužrašyti! Užmiršau pasigirti: pernykščių metų pabaigoje dvi karvutes pardaviau.

Aiškiai matau, kai kas yra pasiruošęs su žinoti: kur tiek gyvulių išganyti vasarą?

Dievuli brangus! Ganyklos plačiausios, tik mokėk jomis naudotis. Pagal raštus mums tepriklauso 60 arų žemelės, ganykla ir pieva vienai karvei, o pagal gerą pažintį su girininku Atkočiūnu visko — kiek nori. Mažų mažiausiai devynis hektariukus pernai apsėjau visokiomis gėrybėmis. Pavasarį kai kas bandė prikaišioti:

— Ar ne per daug, Mockau, užsiplėtei?

— Duokit man šventą ramybę, — sakau aš, — čia miškų ūkio javai.

Kvailiai patikėjo, o gudrieji nieko nesakė. Ir ką jie, balandėliai mano, sakys, jei pagalbinio ūkio pasėliai su manaisiais tikrai ribojasi. Labai ten kam svarbu, kurioje vietoje?..

Žinote, prisikasiau bulvių — kaupų nesuskaičiuosi, prisivežiau javo — daržinė pusiau plyšo. Mažų mažiausiai dešimt valandėlių Šilutės tarybinio ūkio mašinistas Giedraitis ir traktorininkas Oželis jį sušilę kūlė. Apie šešias tonas grūdų kaip gintaro prikūliau ir pas prietelius išvežiojau. Kad pikta akis neužkliūtų.

O buvo tokių, kurie ir dėl mano derliaus pradėjo murmėti. Nepasisekė! Miškų ūkio viršininkai išgelbėjo. Še, sako jie, pusę hektaro žemės ir duokš bekonaitį. Prašau, apsidžiaugiau aš, maloningai prašau.

— O kuo žiemą tiek gyvulių iššersi? — paklausite. Kur jūs girdėjot, kad mariose vandens trūktų. Ir šienelio turiu iki valiai. Vien pas bičiulį Budriką Spyčių kaime turėjau paslėpęs kūgį — mažų mažiausiai ketvertą tonų — tylom iš girininkijos pavogto šieno. Keleriems metams užtekčiau išslapstytų pašarų.

Tik nepagalvokit, kad aš koks beširdis, vien savimi rūpinuos. Nieko panašaus. Kai mynystėje gyvenančią ir niekur nedirbančią savo tetulę aprūpinau šieneliu dviem karvėm, prieaugliui ir avims šerti. Ir jos sūnums, atvykusiems į talką iš Balandiškės ir Rimženčių kaimų, to gero užteko. Mano svainis Degutis iš Girininkų kaimo šienu irgi nebuvo nuskriaustas. Trumpai pasakius, visa giminė, visi prieteliai sotūs ir patenkinti. Nieko nepadarysi, ranka ranką plauna...

Pasakysiu, ir šienapiūtė nepraėjo be triukšmo. Bet aš greit visus nutildžiau. Vienus degtinėle, kitus gražiu žodeliu, girdi, girininkija leido savo žmonėms pasišienauti. Bene kas ten tikrins paskyras...

Atėjus žiemai, masiškai į savo gimtas gūžtas grįžta iš Kaliningrado srities gilesnių vietelių ieškotojai. Ir ne giminės, o vis tiek padedu žmonėms. Išskėstomis rankomis tokius priima mūsiškis miškų ūkis. Pasišnekėkite, patariu, su Valentinu Birbalu iš Makių. Kiek vargšas trankėsi po Kaliningrado sritį! Metų metelius, palikęs kolūkį. O šiandien ši paklydusi avelė grįžo atgal į Žemaičių Naumiesčio girininkijos gūžtelę. Tai mano nuopelnas. Bematant sugraudinau jaunąjį girininką Atkočiūną. Ir ko norit: išaukštino jį, padarė jį pagalbinio ūkio ir statybos brigadininku. Nors kiti ir šneka, kad jis tinginys ir latras. O kad jūs matytumėt, kaip jau ta Birbalo brigada girininkijos namelį lipdo ir kiek ten statybinių medžiagų sukišo — akys apraibtų. Pasikrapšto pusvalandį — ir žengia visi krūminės maukti.

Jeigu kas nemėgstat darbo, o norite gerai gyventi ir sugebat kombinuoti, būtinai įsitaisykite mūsų girininkijoje. Čia tokių žmonių rojus ir šilčiausioji vietelė. Nuo vieškelių toli. Pikta akis nenužvelgs.

Eigulio J. Mockaus asmeniškai neprašytas monologą užrašė **Jonas Kovas**

Iš „Tiesos", 1960. I. 24.

ŠILTAS STRAIPSNIS APIE ŠLAITO POEZIJOS KNYGĄ

Čikagiškio dienračio „Draugo" kultūriniame priede sausio 16 d. išspausdintas gražus ir didels Kazio Bradūno straipsnis, vertinąs DBLS išleistąją Vlado Šlaito eilėraščių knygą „Ant saulėgrąžos vamzdžio". Straipsnyje iškeliamas poeto kūrybos naujumas, originalumas, jo poezijos filosofija ir poetinės priemonės.

Mūsų poezijoje Šlaitui skiriama tokia vieta: Vienažindys, Aistis, Šlaitas.

Straipsnyje ir knygos leidėjas — DBLS — įvertinama už šį savo darbą šiais žodžiais: „Pavyzdys ir kitų kraštų Lietuvių Bendruomenės ir Kultūros Fondams, kaip nesibaigiančiuos planavimuos padaryti ir konkretų darbą!"

Algirdas Landsbergis ir Paulius Augis angliškai kalbančiajam pasauliui pristatomi „Lituanus" žurnalo 1959 m. Nr. 4, pirmasis su jo kūrybą aptariančiu straipsniu ir „Penkių stulpų turgaus aikštėje" dviem ištraukomis, o antrasis — kūrybą aptariančiu straipsniu ir iliustracijomis.

Šiame numeryje dar prof. K. Pakštas rašo apie mažųjų tautų kilimą ir smukimą, V. Rastenis apie nerusiškų tautų rusinimą carų ir sovietų laikais, Dr. J. Gimbutas apie lietuviško kaimo planavimą, Dr. V. Sruogienė apie Lietuvos statutą, A. Simutis apie pirmąjį New Yorko mokytoją, J. Balys apie kai kuriuos kalėdinius papročius,

MAŽOS, TAČIAU NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS

Islandija —

gyventojų atžvilgiu mažiausia nepriklausoma valstybė. Atlanto vandenyne esanti Islandijos sala pirmą kartą kronikose minima prieš 1135 metus (825). Islandų praeitis buvo gana permainninga. 13 amž. islandai buvo sudarę nepriklausomą valstybę, kuri vėliau pateko Norvegijos karalių protektoratan. 17 amž. Islandija tapo Danijos kolonija. Po Pirmojo Pasaulinio Karo Islandija pasiskelbė nepriklausoma valstybe, tačiau sudarydama sąjungą su Danija. Antrojo Karo pabaigoje, 1944 metais, Islandija visiškai atsipalaidavo sąjunginių ryšių su Danija, tapdama nepriklausoma valstybe. Islandijos teritorija 102.819 kv. kilometrų (apie 1.6 karto didesnė už dabartinę Lietuvos teritoriją). Gyventojų 1952 metais buvo 148.000.

Liberija —

negrų valstybė Vakarų Afrikos pakraštyje. Įsteigta 1847 metais. Teritorija 111.000 kv. klm. Gyventojų apie 2.5 milijono.

Šveicarija —

Alpių kalnyno šalis. Amžių eigoje dabartinės Šveicarijos gyventojai, kalbą keturiomis kalbomis (vokiečių, prancūzų, italų ir romėnų) buvo priklausomi nuo kaimyninių valstybių. 13 amž. pabaigoje (1291) dabartinės Šveicarijos teritorijos gyventojai sudarė bendrą gynybos sąjungą, o tai buvo pagrindas nepriklausomybei, kuri buvo paskelbta 1499 metais, o juridiškai įteisinta 1648 metais. 1815 m. Šveicarija paskelbė amžiną neutralumą. Šveicarijos teritorija apima 41.295 kv. km. Gyventojų apie 4.35 milijono.

Dėl savo neutralumo Šveicarija garsi visame pasaulyje. Gyvenimo lygis gana aukštas. Ypač laikrodžių gamybos srityje šveicarai pirmauja pasaulinėje rinkoje. Šveicarijai laikantis griežto neutralumo, joje šaukiamos įvairios tarptautinės konferencijos.

Pažymėtina, kad šveicarų valstybinio gyvenimo raidos pradžia yra kiek vėlesnė: datos už Lietuvos valstybinio gyvenimo pradžią. Jei šveicarai nebūtų sukūrę nepriklauomos valstybės, kitų šalių valdžioje nūdien būtų ištrinti iš istorijos.

(E)

Europos Lietuvių Kronika

SVARAS UŽ KALENDORIŲ

J. Eringis, džiaugdamasis 1960 m. kalendorium, iš savo atsiųstosios sumos 20 šil. paliko dovanų. 20 šil. prisiuntė ir K. Mickevičius.

P. Liesis už kalendorių sumokėjo 15 šil., kun. J. Gutauskas 8 šil., J. Sličius 10 šil., J. Stasiulis 10 šil., P. Miklovas 10 šil.

A. Armalis, už šių metų kalendorių atsiuntęs priklausančią sumą, kitais metais, jei Nida ir išleistų vėl tokį pat sieninį kas dien nuplėšiamą, prašo jam nebesiųsti, nes iš Amerikos gaunąs geresnių!

R. GUSTAINIO PRENUMERATA

R. Gustainis per pastaruosius penkerius metus yra sumokėjęs „Europos Lietuvio" prenumeratos 18 svarų ir 14 šilingų.

Kaip žinia, „Europos Lietuvio" penkerių metų prenumerata yra tik 10 svarų.

PIRMADIENĮ TURI PASIEKTI KORESPONDENCIJOS

„Europos Lietuvis" pastaruoju metu spausdinamas vis šiek tiek ankstėliau.

Dėl to jei reikia kam išspausdinti kokį nors pranešimą, prašytumėm išsiųsti laiškus taip, kad jie pirmadienį pasiektų redakciją.

LONDONAS

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS

Vasario 16-tosios minėjimas Londone įvyks vasario 20 d. Parapijos salėje. Pradžia 7 val. Įdomi programa.

DBLS CENTRO ŽINIOS

Vasario 16 D. minėjimas Londone

DBLS Centro Valdyba paruošė minėjimą, skirtą anglams ir kitų tautybių asmenims Lietuvių Namuose. Bendradarbiaujant su tarptautiniu PEN Klubu, buvo suorganizuotas lietuvių literatūros vakaras anglų kalba. DBLS pirmininkas pasveikino atvykusius svečius, pabrėždamas Vasario 16 D. reikšmę lietuvių tautai ir pakviesdamas paklausyti lietuvių autorių ir poetų kūrinių. Šiuos kūrinius anglų kalba paskaitė PEN klubo pakviestieji artistai.

Vasario 16 D. minėjimas yra vienas svarbiausių parengimų, skirtų lietuvių draugams kitataučiams. Minėjimą rengiant bendradarbiavo Londono lietuvių jaunimas ir visuomenė, vaišinant ir priimant svečius.

DBLS Valdyba šia proga reiškia nuoširdžią padėką, prisidėjusiems prie šio svarbaus parengimo organizavimo.

Pateikiant žinias spaudai, neturėta tikro dalyvių skaičiaus, bet pakvietimų minėjiman išsiųsta apie 250.

* * *

Pasiruošimai DBLS Suvažiavimui

Tiksli Suvažiavimo data dar nėra nustatyta, bet tikimasi, kad Suvažiavimas įvyks kovo pabaigoj. DBLS Valdyba pageidautų, kad būsimasis Suvažiavimas svarstytų svarbius politinio ir visuomeninio pobūdžio klausimus, tik prabėgomis paliesdamas eilinius DBLS reikalus. Kaip jau anks tyvesnėse žiniose pabrėžta, DBLS Valdyba pareiškė sutikimą tęsti pareigas ligi 1960 metų galo. Tokiu būdu tikimasi sutaupyti laiko svarbiųjų klausimų svarstymui. Tikimasi, kad DBLS skyriai su šiuo DBLS Valdybos pasiūlymu sutiks ir pratęs DBLS Valdybos kadenciją ligi 1960 metų galo. Šiuo klausimu DBLS skyriai turėtų pranešti savo nuomonę DBLS Valdybai.

Suvažiavimo dienotvarkė dar nėra galutinai nustatyta. DBLS Valdyba numato kviesti į sekantį DBLS Suvažiavimą visų Anglijos lietuvių organizacijų atstovus. Suvažiavimo dienotvarkė bus paskelbta vėliau.

UŽGAVĖNIŲ BLYNŲ BALIUS

Londono Lietuvių Parapijos Komitetas ruošia **Užgavėnių vakarą** vasario 27 d., šeštadienį, Parapijos salėje — 345A, Victoria Park Road, E.9. Pradžia 7.30 val. vakaro.

Gros geras orkestras.

Kviečiame visus parapijiečius su savo draugais dalyvauti ir linksmai praleisti Užgavėnių vakarą.

Parapijos Komitetas

LONDONO ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

1959 m. gruodžio 27 dieną Mokyklos tėvų komiteto rengta Kalėdų eglutė Londono vaikams davė pajamų 52 sv. 3 šil., o išlaidų 38 sv. 4 šil. Liko mokyklos kasoje 13 sv. 19 šil. Mokykla savo kasoje turi dabar 26 svarus.

Praeitame tėvų komiteto pasitarime numatyta įsigyti sviedinys ir dar kai kurie sporto įrankiai.

Mokyklos mokiniai rengs šiais metais Motinos Dienos minėjimą. Vėliau, pavasario metu, numatyta surengti vaikams ekskursiją į Windsor Castle. Kadangi mokyklos mokiniai neužims viso autobuso, galės dalyvauti ekskursijoje ir mokyklos nelankantieji vaikai.

ATOSTOGOS LIETUVIŲ SODYBOJE

Norintieji vasaros atostogas praleisti Lietuvių Sodyboje, jau užsisako vietas. Tokių užsisakiusiųjų yra jau nemaža, tarp jų ir kelios lietuvių šeimos.

Būtų labai gera, kad lietuviai būtų visi patenkinti. O tai bus nesunkiai įgyvendinama, jei lietuviai ko anksčiausiai užsisakys. O jei sakome, kad ko anksčiausiai, tai reikštų, jog jau pats laikas būtų tuo pasirūpinti dabar.

BRADFORDAS

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS

Vasario 27 d., 6 val., Bradfordo Lietuvių Vyties Klubo patalpose, 5, Oak Villas, rengiamas **Vasario 16 D. minėjimas.**

Programoje A. Balsio paskaita ir kita.

Vietos ir apylinkės lietuviai kviečiami minėjime dalyvauti.

DBLS Bradfordo Sk. Valdyba

PREKĖS SIUNTINIAMS IR JUMS PATIEMS

Pranešame, kad atidarėme specialų skyrių, kur galite gauti sau asmeniškai ir Jūsų siuntiniams geriausias angliškas medžiagas prieinama kaina: vyrų ir moterų paltams, kostiumams, suknelėms, vokiškos medžiagos impilams ir t.t.

Kas nori pasiųsti tikrai gerų medžiagų ir kitų prekių siuntinius, tiems taip pat patarnaujama.

STANDARTINIO SIUNTINIO NR. 1 PAVYZDYS

(Žmonai, dukrai, ar motinai)

1. 100 proc. vilnonė medžiaga suknelei,
2. 100 proc. vilnonė medžiaga kostiumėliui,
3. 100 proc. vilnonė medžiaga paltui,
4. Komplektas apatinių baltinių,
5. 2 šilkinės arba nylono skarelės,
6. Šiltos, elegantiškos storo nylono pirštinės,
7. 4 jardai cotton medžiagos kasdienei suknelei,
8. 1 geras rankšluostis,
9. 1 svaras geros rūšies tualetinio muilo,
10. 2 jardai medžiagos bliuskutei,
11. Vilnonė medžiaga sijonui.

Tokios sudėties siuntinys, įskaitant visus mokesčius, tik

£22.10.0

KAD NESIUNTUS KATĖS MAIŠE...

Kiekvienas siuntėjas, mokąs pinigus, nori matyti, ką jis siunčia. Tai suprasdamos, mes, pageidaujantiems, tokį siuntinį pasiunčiame jo apžiūrėjimui ir įvertinimui. Už jo sugrąžinimą siuntėjas sumoka apie 3/6. Medžiagų spalvoms pasirinkti, iš anksto parašiusiems pasiunčiame pavyzdėlius.

Niekas Jums asmeniškai, ar Jūsų siuntiniams neparinks geriau medžiagų, kaip mes, moterys. Todėl tie, kurie suinteresuoti, parašykite kokių medžiagų pageidaujate, nurodydami kuriam tikslui: paltams, kostiumams, ar suknelėms. R a š y k i t e:

DAINORA

49, THORNTON AVE., LONDON, W.4

BOLTON

ŠOKIAI

Vasario 27 d. DBLS Boltono Skyrius rengia tarptautinius šokius su išgėrimais ir užkandžiais. Šokiai įvyks Spinners Hall, St. George Rd., Bolton. Pradžia 6 val.

Į šokius nuoširdžiai kviečiame visus artimuosius skyrius ir pavienius asmenis — vietos pakaks visiems. Šokiai tęsis iki 11.30 val. Gautasis pelnas skiriamas pabėgėlių organizacijai Anglijoje paremti.

NOTTINGHAMAS

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS

DBLS Nottinghamo skyrius Vasario 16 Dienos minėjimą rengia šeštadienį, vasario 20 d., 6.30 val. Meadows Community Centre, Kirkewhite St., netoli geležinkelio stoties.

Programoje: paskaita ir meninė dalis — J. Kasperavičiaus solo dainos.

Po oficialiosios dalies šokiai ir žaidimai, užsiskaninant alučiu.

Kviečiame atsilankyti senus ir jaunus, iš toli ir arti. **Skyriaus Valdyba**

WOLVERHAMPTONAS

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

DBLS Wolverhamptono Skyriaus Valdyba vasario 20 d., 19 val., „Molineux Hotel" puošnioje salėje North St. rengia

Vasario 16 D. minėjimą.

Programoje DBLS pirmininko S. Nenorto paskaita. Po oficialiosios dalies seks šokiai grojant puikiam orkestrui iki vidurnakčio. Veiks baras bei loterija.

Pelnas skiriamas Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje paremti.

Malonius tautiečius iš toli ir arti kviečiame atsilankyti.

Skyriaus Valdyba

COVENTRY

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS

DBLS Coventry Skyrius vasario 20 d., 6 val. p.p., „The Coundon Hotel" patalpose ruošia **Vasario 16 D. Minėjimą.**

Programoje paskaita ir šokiai.

Prašom atsilankyti.

Skyriaus Valdyba

MANCHESTERIS

BLYNŲ BALIUS

Manchesterio Lietuvių Socialinis Klubas š. m. vasario 20 d., šeštadienį, 5 val. p.p., savo patalpose rengia **Blynų Balių.**

Staliukai rezervuojami iš anksto. Šokiams gros orkestras. **Klubo Valdyba**

VASARIO 16 MINĖJIMAS

DBLS Manchesterio Skyriaus Valdyba vasario 27 d., Cheetham Town Hall rengia

Vasario 16 D. Minėjimą.

Programoje: paskaita, kurią skaitys rašytojas R. Spalis, lietuviškas kvartetas, eilėraščiai, puiki loterija, veiks lietuviškas baras.

Manchesterio ir apylinkės lietuviai prašomi atvykti į minėjimą.

Po minėjimo šokiams gros lietuviai muzikantai.

Salė iš Manchesterio Cannon Street pasiekiama šiais autobusais: Nr. 60, 62, 75 81, 59, 41. Važiuoti už 2½ peno ligi Derby Street, ir čia pat salė.

Pradžia 6 val. punktualiai.

Skyriaus Valdyba

P A D Ė K A

Nuoširdžiausiai dėkoju visiems lietuviams, sušelpusiems mane kaip ligonį ir bedarbį. Ypač p. K. Murauskui, A. Kuzmickui, J. Verbickui, K. Srebaliui ir visiems kitiems, kurie suprato mano padėtį, tariu lietuvišką ačiū.

J. Mačiulskis

PAIEŠKOJIMAI

DABUŽIUI V. yra laiškas iš Lietuvos „Europos Lietuvio" Administracijoje.

KOVALEVSKI Feliks, gimęs 1919.II.7 Disnos rajone, pats ar žinantieji apie jį, prašom rašyti „Europos Lietuvio" Administracijai.

AŠUTAS Jurgis, kilimo iš Marijampolės apskr., Ramanavos kaimo, pats ar žinantieji apie jį, prašom rašyti: Petras Kubilius, 267, Sovereign Rd., Coventry.

KONDROTAS Jurgis, pats ar žinantieji apie jį, prašom rašyti „Eur. Lietuvio" Administracijai.

JEI ESI VIENIŠA

Rimtas, pasituris lietuvis, 39 metų amžiaus, turįs nuosavus namus ir pastovų darbą, nori sukurti šeimos židinį.

Lietuvaitė, nepaisant kur ji gyventų, prašoma parašyti šiuo adresu:

„Europos Lietuvis",
1, Ladbroke Gardens,
London, W.11.
Mr. A. B. G.

Atsakysiu tik į rimtus laiškus.

MANSFIELDAS

SUSIRINKIMAS

Vasario 7 d. patogiose „Charter Arms" patalpose įvyko DBLS Mansfieldo skyriaus metinis narių susirinkimas.

Susirinkimą pravedė Nottinghamo skyriaus pirmininkas K. Bivainis.

Nežiūrint mažo skyriaus narių skaičiaus (narių tik 16), pagal skyriaus pirmininko V. Karaliaus pranešimą, skyriaus veikla pereitais metais buvo gana gyva: suruoštas gerai pasisekęs šokių vakaras ir ekskursija į pajūrį. Visokiomis aukomis lietuvybei paremti Mansfieldo skyrius nenusileido net ir gausesniems skyriams.

Po pranešimų ir diskusijų naujon valdybon išrinkti: pirmininku V. Karalius, sekretorium J. Beinoras ir kasininku P. Dubosas. **Mansfieldietis**

ROCHDALE

SUSIRINKIMAS

1960 m. vasario 20 d. (šeštadienį), 5 val. 30 min., Mollesworth St., Ukrainiečių Soc. Klube, šaukiamas **DBLS Rochdale Skyriaus narių metinis susirinkimas.**

Visus Skyriaus narius, akcininkus ir prijaučiančius prašome gausiai atsilankyti.

Skyriaus Valdyba

VOKIETIJA

HAMBURGAS

Mirė

1959. XII. 29 mirė Heiligenhafen Antanas Plauska, gimęs 1900. III. 10.

Atvyko iš Lietuvos

Paskutiniu laiku iš Lietuvos atvyko: Juškys Stasys su žmona Elena Naujokaite-Juškiene ir penkiais vaikais, Naujokienė Augustė iš Didkiemių, Irma Barkauskaitė, Jackus Jonas iš Laukžemės, Kretingos apskr., Szadagys Mėta, Gregerienė Elzbieta, Janušaitis Valteris su šeima, Sutkaitis Juozas su šeima, Greičius Kazys su šeima, Šneideris Friedrikas su šeima, Kasparaitis Jurgis su žmona, Vaišnys Juozas su šeima, Kraupas Richardas su šeima, Liepa Sigfridas su šeima, Lotte Barbė.

Serga

Serga ir dar ligoninėse tebesigydo: Morta Jankevičiūtė, Pilypas Bazys, Egonas Nejus, Pranas Matulka, Vincas Šulcas, Alfonsas Kuprevičius, Jonas Šeferis, Petras Barkauskas, Jonas Adubauskas.

Lietuviškos muzikos plokštelė

Lietuviškos muzikos plokštelę galima gauti visose Hamburgo plokštelių krautuvėse po 8.50 DM.

Lietuvišką kalendorių galima užsisakyti pas kapelioną. Čia galima gauti nemokamai lietuvišką maldaknygę, rožančių, medalikėlį, kryželį. Pasinaudokite proga!

Išvyksta į Angliją

Virginija, Valdas ir Algis Curinskai išvyksta į Angliją 5 metams tęsti mokslo pradžios mokykloje.

Išvyko į JAV

Dr. Arnoldas Grušnys užbaigė medicinos mokslų studijas ir išplaukė laivu „United States" į JAV pas savo žmoną ir sūnų.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas

Minėjimas rengiamas Hamburg 13, Mittelweg 42a, Mittelweg-Schule, didžiojoje mokyklos salėje vasario 20 d., šeštadienį, 19 val. Programoje: atidarymas, paskaita, sveikinimai, koncertas, šokiai, pabaigoje Tautos himnas.

Po oficialiosios dalies visi minėjimo dalyviai pereis į Haus der Begegnung patalpas jaukiam pobūviui, kuris truks iki pusiaunakčio.

Lietuviškos muzikos pusvalandis

Vasario 17 d. per Hamburgo radiją buvo lietuviškos muzikos pusvalandis.

Atvyko dainininkas Leonas Baltrus

Vasario 16 D. proga jis dainuoja Huetenfelde, Hagene, Osnabruecke, Vechtoje, Hamburge, Luebecke ir Neustadte.

Duoda patalynę

Amerikos katalikų organizacija NCWC, Hamburg 1, Grosse Allee 41, duoda benamiams svetimšaliams (nepasiturintiems) nemokamai visą patalynę.

Pakeiskite „Fremdenpasus"

Fremdenpass'us pakeiskite Reisenausweis'ais. Kas turi Reisenausweisą, tas turi tarptautinę pabėgėlių globą ir kaip toks turi tam tikrų pirmenybių gaunant butą, įvairias paskolas (be procentų!) baldams įsigyti, egzistencijos sukūrimui, amatui išmokti ir kitiems reikalams.

Pasus keičia be jokių sunkumų vietos pasų biurai.

Užgavėnių blynai

Užgavėnių blynai rengiami kovo 1 d., antradienį., 19 val., Hamburg 39, Agnes Strasse 44, Haus der Begegnung patalpose. Ta proga jaunimas galės pasišokti.

Priimami į Sargybų dalinius

Vyrai į Lietuvių Sargybų dalinius prie amerikiečių dalinių dar priimami. Prašymus kreipti šiuo adresu: Kpt. Juozas Matulaitis, (22) Heidesheim am Rhein, Uhlerborn, 4204 L.S.Co.

Teisinis patarėjas

Teisinis patarėjas benamiams užsieniečiams teikia nemokamai patarnavimus. Kreiptis raštiškai ar asmeniškai darbo valandomis: Dr. F. Wagner, Rechtsanwalt, LWF - Innere Mission Rechtsberater, (24) Hamburg 39, Gryphius Strasse 1.

Rentos

Rentos jau duodamos ir benamiams užsieniečiams tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip vokiečiams. Reikalinga pristatyti 2 liudininkų raštiški pažymėjimai, kad esi dirbęs savo tėvynėje ar čia Vokietijoje ir mokėjęs draudimo mokesčius bent per 60 mėnesių. Rentos reikalais reikia kreiptis į Landesversicherungsanstaltus.

Pensijų benamiai užsieniečiai dar negauna. Reikia palaukti naujo įstatymo.

DIDIEJI „ŽEMDIRBIAI"

Maskvos valdžia, žemės ūkio vairuotojų suvažiavimo proga, pabėrė virtinę Raudonosios Vėliavos ordinų, iš kurių 10 teko ir Lietuvos kvislingams. Ordinai buvo duoti už nuopelnus žemės ūkio srity 1959 metais (konkrečiai — už pakankamą mėsos kiekio iš Lietuvos parūpinimą sovietinei kariuomenei ir miestiečiams). Po ordiną gavo viena kiaulininkė ir vienas kolchozo pirmininkas, o taip pat ir aukštieji žemės ūkio administratoriai: V. Vazalinskas (žemės ūkio ministeris, Lietuvos laikų agronomas), J. Laurinaitis (min. pirm. pavaduotojas, irgi Lietuvos laikų agronomas) ir du žemės ūkio reikalų prižiūrėtojai iš partijos pusės: antrasis sekretorius B. Šarkovas (Sniečkaus pavaduotojas) ir partijos centro žemės ūkio skyriaus vedėjas V. Kolesnikovas. (Įsidėmėtina, kad iš partijos pusės žemės ūkį Lietuvoj „globoja" rusai).

Be šių, ordinus gavo dar šie „dideli žemdirbiai": Klaipėdos rajono partijos sekretorius K. Petrauskas, A. Sniečkus, M. Šumauskas ir... J. Paleckis.

Tuo pačiu metu vilniškis prezidiumas (J. Baltušio ir S. Naujalio parašais) „apdovanojo" net 216 įvairių žemės ūkio darbininkų vadinamaisiais garbės raštais. (Lietuvoje esanti kvislingiškė „prezidentūra" ordinais apdovanoti teisės neturi, verčiasi tik „garbės raštais" ir nusipelnėlių titulų pripažinimais). (LNA)

SVETYS IŠ LIETUVOS VYKDOMOJOJE TARYBOJE

(E) Praėjusių metų pabaigoje pavyko vienam lietuviui išsprukti laisvėn. Vakaruose atsiradęs lietuvis pastarosiomis dienomis apsilankė Vliko Vykd. Taryboje, papasakodamas apie nūdienį gyvenimą Sov. Sąjungoje ir maskvinę priespaudą nešančioje Lietuvoje.

(E) **Abiturientės - verpėjos.** Vilniaus radijas sausio 31 d. pranešė, kad Panevėžio I-ji vidurinė mokyklą į gyvenimą išleidusi pirmąją visoje respublikoje „mokinių gamybininkų" laidą. 19 merginų nuo vasario mėnesio įjungtos į linų kombinato įmones. Kai kurios mergaitės norinčios toliau studijuoti šalia darbo, neakivaizdiniu būdu.

Panevėžio I-je vid. mokykloje jau visos 6-9 klasės yra „gamybinės".

Jau ilgas laikas, kaip mes patarnaujame jums.

Ar jūs patenkinti mūsų patarnavimu? Mes manome, kad taip. Antraip jūs nesiųstumėte mums savo užsakymų. Tai šia proga norim tik priminti jums, kad įvairias vaistų rūšis jūs galite užsisakyti tiesiog iš vaistinės, o taip pat ir daugelį kitų eksportinės kokybės dalykų ir žemomis kainomis per:

Acton Pharmacy
(EXPORT) LTD.
24, CHURCH ROAD, LONDON, W.3
Tel. ACOrn 0712

Prašom parašyti ir prašyti kainoraščių.

Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

Skubiai paieškomas
AUGIS LEŠINSKAS. Rašyti „E. L."

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Redakcijos ir Administracijos adresas:
1, Ladbroke Gardens, London, W.11.
Tel. PARk 2470.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.